

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

*МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2021. ГОДИНУ*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ
О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ
МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2021. ГОДИНУ

Број: 04-16-1-1012/22

Сарајево, јул 2022. године

Садржај

I	МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА	3
1.	МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА	3
2.	МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ	7
II	ПРЕПОРУКЕ ЗА 2021. ГОДИНУ (РЕЗИМЕ)	9
III	ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ	11
1.	КРИТЕРИЈУМИ	11
2.	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКА ИЗ ПРЕТХОДНИХ ИЗВЈЕШТАЈА	11
3.	СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА	16
3.1.	Организација и руковођење	16
3.2.	Функционисање система интерних контрола	17
3.3.	Финансијско управљање и контрола	18
3.4.	Интерна ревизија	19
3.5.	Превенција корупције	19
4.	БУЏЕТ	20
5.	ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ	21
5.1.	Преглед расхода и издатака из буџета	22
5.1.1.	Бруто плате	22
5.1.2.	Путни трошкови	23
5.1.3.	Издаци за употребу возила	24
5.1.4.	Вишегодишња капитална улагања	25
5.2.	Преглед прихода и примитака	27
5.3.	Биланс стања	27
5.3.1.	Средства	27
5.3.2.	Неновчане донације	30
5.3.3.	Обавезе	30
5.3.4.	Попис средстава и обавеза	31
6.	ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС АНГАЖОВАНИХ ЛИЦА	32
7.	ЈАВНЕ НАБАВКЕ	34
7.1.	Набавка моторних возила	35
7.2.	Набавка дизел горива	36
7.3.	Набавка компјутерске опреме из донираних средстава	37
7.4.	Набавка компјутерске и телефонске опреме	38
7.5.	Слабости система интерних контрола у процесу јавних набавки	38
7.5.1.	Набавка робе класе I – Храна	39
7.5.2.	Слабости у осталим процедурама јавних набавки	40
7.5.3.	Реализација уговора	41
8.	ОСТАЛО	41
8.1.	ИТ ревизија	41
8.2.	Судски спорови	43
9.	КОМЕНТАРИ	44
	ПРИЛОЗИ	44

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Мишљење независног ревизора се даје на основу проведене финансијске ревизије која обухвата ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

1. МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА

Мишљење с резервом

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја **Министарства одбране Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство)** који обухватају: биланс стања на 31.12.2021. године, преглед прихода, примитака и финансирања по економским категоријама, преглед расхода и издатака из буџета, по економским категоријама, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права, преглед капиталних улагања, преглед дознака из текуће резерве буџета, за годину која завршава на тај дан и анализу извршења буџета – текстуални дио, укључујући и резиме значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, осим за могуће ефекте питања описаних у параграфу **Основ за мишљење с резервом**, финансијски извјештаји Министарства приказују истинито и фер, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине, обавеза и извора средстава на 31.12.2021. године и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење с резервом

Као што је наведено у Извјештају:

1. Средства Министарства нису тачно исказана у билансу стања јер није извршено књижење непокретне перспективне имовине у оквиру сталних средстава, чиме су стална средства потцијењена за непознати износ, а у оквиру краткорочних потраживања нису исказана потраживања по основу коришћења стационарних комуникацијских чворишта у износу од најмање 10.000.000 КМ јер нису ни фактурисана (тачка 5.3.1. Извјештаја).

Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI)¹. Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у параграфу **Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја**.

Независни смо од Министарства у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу са тим захтјевима.

¹ Међународни стандарди врховних ревизионих институција (ISSAI) дио су Оквира професионалних објава Међународне организације врховних ревизионих институција – IFPP оквира (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), који чине три нивоа објава: INTOSAI принципи (INTOSAI-P), међународни стандарди врховних ревизионих институција (ISSAI) и INTOSAI смјернице (GUID).

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње²

Не изражавајући даљу резерву на мишљење о финансијским извјештајима, скрећемо пажњу на следеће:

- *Због проблема са извјештајима из модула сталних средстава и залиха није обезбијеђено адекватно извјештавање о резултатима пописа, због чега није могуће потврдити да су резултати пописа усаглашени са подацима у главној књизи Министарства (тачка 5.3.4 Извјештаја).*

Кључна питања ревизије³

Кључна питања ревизије су она питања која су, по нашој професионалној процјени, од највеће важности у ревизији финансијских извјештаја текућег периода. Тим питањима смо се бавили у контексту ревизије финансијских извјештаја као цјелине и при формирању мишљења, и ми не дајемо посебно мишљење о тим питањима.

Статус непокретне перспективне и неперспективне војне имовине

Принципи о расподјели непокретне перспективне и неперспективне војне имовине договорени су Законом о одбрани БиХ те Споразумом о основним принципима за рјешавање питања непокретне и покретне имовине која ће и даље користити за потребе одбране из 2007. године⁴, закљученим између Савјета министара БиХ и влада ентитета и договором од стране предсједника шест политичких странака у БиХ од 09.03.2012. године.

Непокретна перспективна војна имовина: Одлуком Предсједништва БиХ, о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ⁵, дефинисане су 63 перспективне локације војне намјене које су перспективне за Оружане снаге БиХ и које требају бити књижене као власништво Министарства. У документу Преглед одбране који је усвојило Предсједништво БиХ и пратећој Одлуци о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ, која још увијек није ступила на снагу, утврђено је 57 локација перспективне непокретне војне имовине. У протеклом периоду Министарство је предузимало кораке на рјешавању имовинско-правне документације за промјену уписа-укњижбу перспективних локација, али и даље постоји разлика у поступању ентитетских органа у вези са овим захтјевима што није у складу са наведеним споразумима, Законом и одлукама Уставног

² Параграф којим ревизор скреће пажњу корисницима извјештаја на питања која су презентована или објелодањена у информацијама везаним за предмет ревизије, а које су, према ревизоровој професионалној просудби, јако важне за разумијевање таквих информација од стране корисника извјештаја; у ревизионој пракси овај параграф се назива још и 'истицање питања'.

³ Сврха саопштавања кључних питања ревизије је повећање комуникацијске вриједности извјештаја о ревизији обезбјеђивањем бољег увида у обављену ревизију. Саопштавање кључних питања ревизије обезбјеђује додатне информације корисницима финансијских извјештаја како би им помогле у схватању оних питања која су, по ревизоровој професионалној процјени, од највеће важности у ревизији финансијских извјештаја текућег периода.

⁴ Споразум број: 01-03-1657/07 од 12.07.2007. године

⁵ Одлука о измјенама и допунама Одлуке о величини, структури и локацијама ОС БиХ, број: 01-50-1-1067-27-10/12 од 18.04.2012. године.

суда БиХ. Неусклађеност прописа као и одбијање провођења одлука Уставног суда Босне и Херцеговине су главни разлози стопирања укњижења имовине. Правно и техничко питање рјешавања војне имовине је одвојено од питања рачуноводственог евидентирања ове имовине у пословним књигама Министарства, за шта је релевантан Правилник о рачуноводству с рачуноводственим политикама корисника буџета институција БиХ и Међународни рачуноводствени стандард 16 – Некретнине, постројења и опрема.

Непокретна неперспективна војна имовина: На основу Закона о одбрани БиХ и Споразума о основним принципима за рјешавање питања непокретне и покретне имовине, која ће и даље користити за потребе одбране из 2007. године, закљученим између Савјета министара БиХ и влада ентитета, у 2021. години локалним властима су предане двије неперспективне локације (локација Брадина и складиште Матрез у Високом).

Иако је Министарство протеклих година предузимало бројне активности у вези с процесом предаје непокретне неперспективне имовине, реализација ове активности тече изузетно споро и не зависи само од Министарства, већ првенствено од заинтересованости ентитетских влада за преузимање ових објеката. Од укупно 16 неперспективних локација које су у посједу Министарства, њих седам је спремно за предају локалним властима. Међутим, одређени број неперспективних локација (девет локација) Министарство још увијек није учинило спремним за предају локалним властима. На овим локацијама се још увијек налазе значајне количине наоружања. Неперспективне локације оптерећују Министарство у финансијском смислу због издвајања значајних средстава за обезбјеђење локација, комуналне трошкове и нужна улагања за одржавање неперспективних локација.

Одговорности руководства за финансијске извјештаје

Руководство Министарства је одговорно за израду и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања на нивоу институција Босне и Херцеговине тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност подразумијева и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе услјед преваре или грешке, одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје, као и одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена, које су разумне у датим околностима.

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе да ли су финансијски извјештаји као цјелина сачињени без значајног погрешног приказивања услјед преваре или грешке и издати извјештај независног ревизора који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је висок ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услјед преваре или грешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или збирно, утичу на економске одлуке корисника донесене на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије, у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказивања финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизионе поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизионе доказе који су довољни и примјерени да обезбиједе основ за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказивања насталог услјед преваре је већи од ризика насталог услјед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно изостављање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизионе поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о успјешности интерних контрола.
- Оцјењујемо примјереност кориштених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створило руководство.
- Оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и да ли финансијски извјештаји одражавају трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

Са руководством комуницирамо у вези са, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним налазима ревизије, укључујући и оне који се односе на значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

Између питања о којима се комуницира са руководством, одређујемо она питања која су од највеће важности у ревизији финансијских извјештаја текућег периода и стога су кључна питања ревизије. Та питања описујемо у нашем извјештају о обављеној ревизији, осим ако закон или регулатива спречава јавно објављивање питања или када одлучимо, у изузетно ријетким околностима, да о датом питању не треба извијестити у нашем извјештају, јер се разумно може очекивати да би негативне посљедице извјештавања надмашиле јавну добробит од таквог извјештавања.

2. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

Мишљење с резервом

У вези са ревизијом финансијских извјештаја **Министарства** за 2021. годину, извршили смо и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

Према нашем мишљењу, осим за наведено у параграфу *Основ за мишљење с резервом*, активности, финансијске трансакције и информације Министарства за 2021. годину у складу су, у свим материјалним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинисани као критеријуми за дату ревизију.

Основ за мишљење с резервом

Као што је наведено у Извјештају:

- 1) Код провођења процедура јавних набавки констатоване су неправилности у примјени одговарајућег поступка јавних набавки, неадекватна примјена прописа код поступка мини тендерисања, недостаци приликом утврђивања техничке спецификације за набавку опреме, те остали недостаци и слабости у проведеним процедурама (тачка 7. Извјештаја).

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и ISSAI 4000 - Стандард за ревизију усклађености. Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у параграфу *Одговорности ревизора за ревизију усклађености*.

Независни смо од Министарства у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу са тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње

Не изражавајући даљу резерву на мишљење о усклађености, скрећемо пажњу на следеће:

- Министарство није предузимало активности на усаглашавању Правилника о унутрашњој организацији са одлукама Савјета министара БиХ (тачка 3.1. Извјештаја);
- Потенцијалне обавезе у вези са судским споровима (тачка 8.2. Извјештаја).

Одговорности руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, руководство Министарства је такође одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу са прописима којима су регулисане и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврсисходно и законито коришћење расположивих средстава за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

Одговорности ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације, у свим материјалним аспектима, у складу са законима и другим прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура, како би прибавили ревизионе доказе о томе да ли се средства користе за одговарајуће намјене и да ли је пословање Министарства, према дефинисаним критеријумима, усклађено са релевантним законима и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање субјекта ревизије. Такође, наша одговорност подразумијева и оцјену финансијског управљања, функције интерне ревизије и система интерних контрола.

Сарајево, 27.07.2022. године

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Хрвоје Твртковић, с.р.

ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Јасмин Пилица, с.р.

ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Ранко Крсман, с.р.

II ПРЕПОРУКЕ ЗА 2021. ГОДИНУ (РЕЗИМЕ)

Извјештајем о обављеној ревизији за 2021. годину обухваћене су 23 препоруке. Од наведеног броја, 10 препорука се односи на ревизију финансијских извјештаја, док је 13 препорука дато због утврђених неусклађености активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

Од укупног броја датих препорука, 11 препорука се односи на неправилности, недостатке и слабости идентификоване и у претходним извјештајима, тј. није било значајнијих промјена у циљу њиховог отклањања те су, сходно томе, препоруке поновљене у 2021. години.

У табели која слиједи (Табела 1.) приказани су подаци о датим препорукама за 2021. годину.

Бр. преп.	Тачка извјештаја	Ревидирани процес (наслов)	Предмет ревизије		Статус препоруке ⁶	
			Финансијски извјештаји	Усклађеност	Нова препорука	Поновљена препорука
1.	3.1.	Организација и руковођење		●		●
2.	3.2.	Функционисање система интерних контрола	●		●	
3.	3.3.	Интерна ревизија		●	●	
4.	5.	Финансијски извјештаји		●	●	
5.	5.1.1.	Бруто плате и накнаде		●	●	
6.	5.1.2.	Путни трошкови	●			●
7.	5.3.1.	Средства	●		●	
8.	5.3.1.	Средства	●		●	
9.	5.3.1.	Средства	●			●
10.	5.3.1.	Средства	●			●
11.	5.3.1.	Средства	●			●
12.	5.3.3.	Обавезе	●			●
13.	5.3.4.	Попис средстава и обавеза	●		●	
14.	5.3.4.	Попис средстава и обавеза	●			●
15.	6.	Запошљавање и статус ангажованих лица		●	●	
16.	7.1.	Набавка моторних возила		●	●	
17.	7.2.	Набавка дизел горива		●	●	
18.	7.3.	Набавка компјутерске опреме из донираних средстава		●		●

⁶ Статус подразумијева нову или поновљену препоруку. Нереализоване препоруке из претходног периода су, након утврђеног чињеничног стања, поновљене.

Бр. преп.	Тачка извјештаја	Ревидирани процес (наслов)	Предмет ревизије		Статус препоруке ⁷	
			Финансијски извјештаји	Усклађеност	Нова препорука	Поновљена препорука
19.	7.3.	Набавка компјутерске опреме из донираних средстава		●	●	
20.	7.4.	Набавка компјутерске и телефонске опреме		●	●	
21.	8.1.	ИТ ревизија-модул залиха		●		●
22.	8.1.	ИТ ревизија-модул сталних средстава		●		●
23.	8.2.	Судски спорови		●		●

Табела 1. Препоруке за 2021. годину

⁷ Статус подразумијева нову или поновљену препоруку. Нереализоване препоруке из претходног периода су, након утврђеног чињеничног стања, поновљене.

III ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

1. КРИТЕРИЈУМИ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености. Ревизија финансијских извјештаја и ревизија усклађености подразумијева процес објективног прикупљања и процјењивања доказа, како би се утврдило да ли су предмети ревизије, тј. финансијски извјештаји, као и активности, финансијске трансакције и информације, усклађени са одговарајућим критеријумима који су садржани у законима и другим прописима. Критеријуми представљају упоредне параметре који се користе како би се дала оцјена предмета ревизије.

За обављање финансијске ревизије кориштени су сљедећи критеријуми:

- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину⁸
- Закон о финансирању институција БиХ
 - Правилник о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ
 - Правилник о финансијском извјештавању институција БиХ
 - Одлуке о привременом финансирању институција БиХ за 2021. годину
- Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о порезу на доходак и Закон о доприносима (ФБиХ и РС)
- Закон о јавним набавкама и подзаконски акти
- Закон о државној служби у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о раду у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о управи и подзаконски акти
- Закон о ревизији институција БиХ
- Закон о интерној ревизији
- Закон о одбрани БиХ и Закон о служби у ОС БиХ
 - Одлука Предсједништва БиХ о величини, структури и локацијама ОС БиХ
 - Споразум о основним принципима за рјешавање питања непокретне и покретне имовине која ће и даље служити за потребе одбране од 12.07.2007. године
 - Споразум о коначном располагању свим правима и обавезама на непокретној имовини која ће и даље служити за потребе одбране од 27.03.2008. године.

2. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКА ИЗ ПРЕТХОДНИХ ИЗВЈЕШТАЈА

Канцеларија за ревизију је у извјештају о финансијској ревизији Министарства за 2020. годину дала мишљење с резервом на финансијске извјештаје у дијелу који се односи на евидентирање потраживања и попис потраживања, са скретањем пажње на неефикасност система евидентирања натуралних донација, и позитивно мишљење о усклађености, са

⁸ Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2021. годину није усвојен тако да је финансирање институција у 2021. години вршено сходно одлукама о привременом финансирању донесеним на основу одобреног буџета за 2020. годину (Службени гласник БиХ, број 46/20).

скретањем пажње на слабости и недостатке у поступцима јавних набавки и потенцијалне обавезе у вези са судским споровима. У Извјештају су дате препоруке у циљу отклањања уочених неправилности, недостатака и слабости.

Министарство је поступило у складу са чланом 16. тачка 3. Закона о ревизији институција БиХ и обавијестило нас о предузетим активностима на реализацији датих препорука у Извјештају о обављеној финансијској ревизији за 2020. годину. Уз обавјештење је достављен акциони план за отклањање утврђених недостатака у Извјештају за 2020. годину.

На основу увида у предузете активности, у наредној табели (Табела 2.) дат је осврт на реализацију претходно датих препорука.

За означавање статуса препорука у погледу њихове реализације кориштени су сљедећи симболи:

✓ реализоване препоруке, ● препоруке чија је реализација у току, ✗ нереализоване препоруке,

Ⓜ препоруке које нису могле бити оцијењене у ревидираном периоду.

Ред. бр.	Препорука	Оцјена реализације препорука из 2020. године	Статус
1.	И даље препоручујемо да се ажурност евидентирања издатака за путне трошкове (као и свих осталих издатака који се исплаћују путем благајне) и ажурност подношења захтјева за рефундацију трошкова путовања у случајевима када организатор сноси трошкове подигне на виши ниво.	Процесом ревизије је констатовано да су учесници догађаја финансијска средства која је обезбиједио организатор уплаћивали у прописаном року на рачун трезора БиХ.	✓
2.	Такође препоручујемо да се обезбиједи да се позивна писма организатора достављају у Одсјек за материјално-финансијско пословање који је одговоран за контролу материјално-финансијске документације прије исплате трошкова.	Као и претходне године, позивна писма се углавном не достављају приликом правдања путних налога већ се иста налазе у организационим јединицама које припремају одлуке о службеним путовањима.	✗
3.	Како се ради о пројектима од стратешке важности за осигурање оперативности Оружаних снага БиХ, у складу са утврђеном мисијом у Закону о одбрани БиХ, препоручује се Министарству да и у наредном периоду максималну пажњу посвети ефикасној реализацији наведених пројеката.	У току године је било одређених активности на реализацији вишегодишњих пројеката, али је од четири активна пројекта само на два било значајније реализације расположивих средстава.	●
4.	Министарство је дужно унаприједити интерне контроле овог процеса у циљу обезбјеђења ефикаснијег начина пријема и евидентирања натуралних донација те, у сарадњи са лицима укљученим у овај процес, правовремено предузимати потребне активности како не би долазило до застоја у евидентирању средстава из донација.	Повећање средстава по основу натуралних донација се током већег дијела године односило на средства која су физички запримљена претходне године, а крајем године је овај процес унапријеђен на начин да су ажурније доношене одлуке и вршено евидентирање на позицијама сталних средстава.	●

Ред. бр.	Препорука	Оцјена реализације препорука из 2020. године	Статус
5.	Министарство треба (у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ и надлежним заводима) наставити са активностима које ће за резултат имати утврђивање и исказивање тачног стања потраживања са сваким заводом појединачно те укупног потраживања по основу рефундација накнада за боловање у главној књизи.	Министарство још увијек нема исказана тачна стања потраживања по основу рефундације накнада за боловање.	
6.	Министарство треба успоставити ефикасан систем интерних контрола везано за евидентирање и наплату потраживања.	Министарство није успоставило ефикасан систем интерних контрола везано за наплату потраживања и није анализирано околности насталог потраживања из претходних периода, као ни одговорности за настале пропусте.	
7.	Потребно је окончати активности на утврђивању стања везано за наведене уговоре у смислу да ли су исти још увијек на снази, да ли екстерни корисници још увијек користе стационарна комуникацијска чворишта Министарства и Оружаних снага, затим активности на утврђивању разлога нефактурисања и могућности наплате средстава у наредном периоду користећи расположиве механизме, те утврдити евентуалне одговорности за настале пропусте.	Министарство није утврдило одговорност за настале пропусте у евидентирању потраживања. Још увијек се не фактуришу услуге корисницима ресурса стационарних комуникацијских чворишта нити се предузимају активности на наплати потраживања за потписане уговоре.	
8.	Министарство треба континуирано и са дужном пажњом пратити процес усаглашавања стања обавеза према добављачима, те да се за неусаглашене обавезе према добављачима у сарадњи са истим утврди да ли и у којем тачно износу оне представљају обавезе и предузму даље активности у циљу коначног уређења стања по овом питању.	У Министарству је и током 2021. године констатовано да постоје неусаглашене обавезе према добављачима из ранијег периода.	
9.	Поново препоручујемо Министарству да обезбједи провођење пописа потраживања у складу са важећим прописима и сврхом пописа. Комисија треба да утврди стварна потраживања и евентуална одступања у односу на књиговодствено стање у тренутку пописа.	С обзиром на то да су на контима потраживања вршена књижења након што је обављен попис, утврђене су значајне разлике у салдима потраживања, које је констатовала пописна комисија, од салда исказаног у главној књизи трезора и билансу стања.	
10.	Министарство треба детаљно анализирати уочене слабости везане за јавне набавке те предузети одговарајуће мјере како би се унаприједио систем интерних контрола у дијелу јавних набавки.	Констатована су унапређења у дијелу гаранције за озбиљност понуде, али су код евалуације понуда утврђени недостаци који су проузроковали жалбе и продужили трајање поступка.	

Ред. бр.	Препорука	Оцјена реализације препорука из 2020. године	Статус
11.	Министарство треба да посвети дужну пажњу бољем планирању набавке услуга осигурања у дијелу који се односи на дефинисање количине предмета набавке, а све у циљу рационалног трошења буџетских средстава предвиђених за ове намјене.	Није било нове набавке услуга осигурања, због чега се препорука не може оцијенити.	II
12.	Препоручујемо Министарству да додатну пажњу посвети припреми тендерске документације и техничких спецификација јасним специфицирањем предмета набавке и доказа које понуђачи требају доставити.	Код набавке возила нису утврђени недостаци на које се односила дата препорука, али су недостаци који се односе на припрему техничке спецификације утврђени код неких других поступака (набавка компјутерске опреме).	✗
13.	Министарство треба уговорити планиране услуге одржавања система е-пословање и кроз одржавање успоставити функционалан систем који ће у цијелости подржати потребе пословних процеса за које је намијењен.	Министарство проводи процедуру набавке услуга одржавања система е-пословање како би успоставило функционалан систем који ће у цијелости подржати потребе пословних процеса за које је намијењен.	●
14.	Министарство треба правовремено лиценцирати видео-колаборациону платформу.	Министарство је правовремено лиценцирало видео-колаборациону платформу.	✓
15.	Министарство треба сагледати све захтјеве корисника и недостатке модула залиха (као што су нпр. немогућност затварања периода, недостаци у извјештавању, и слично), те предложити конкретне мјере са јасним роковима у циљу рјешавања проблема, унапређења и што квалитетнијег рада модула залиха.	Није креирана листа свих захтјева корисника и недостатака модула залиха са приједлозима конкретних мјера како би се могло ефикасније приступити рјешавању проблема.	✗
16.	Потребно је окончати неопходне активности и сву дуготрајну имовину објединити у новом модулу за управљање дуготрајном имовином.	И поред активности Министарства везаних за обједињавање свих сталних средстава у модул сталних средстава, један дио сталних средстава још увијек није пребачен у нови модул.	●
17.	Потребно је сагледати потребе Министарства одбране и Оружаних снага БиХ везане за модул сталних средстава, те предложити конкретне мјере са јасним роковима у циљу рјешавања проблема и унапређења рада у Модулу сталних средстава.	Није креирана листа свих захтјева корисника и недостатака модула са приједлозима конкретних мјера како би се могло ефикасније приступити рјешавању проблема.	✗
18.	Министарство треба настојати да у што скоријем року обезбиједи одржавање опреме властитим капацитетима, с циљем успоставе ефикаснијег и економичнијег модела одржавања.	Министарство је размотрило оспособљавање властитих капацитета за одржавање опреме и ради на успостави ефикаснијег и економичнијег модела одржавања коришћењем сопствених ресурса.	●

Ред. бр.	Препорука	Оцјена реализације препорука из 2020. године	Статус
19.	Министарство треба да у цијелости имплементира економичнији модел штампања.	Министарство је размотрило економичнији модел принтања и започело процедуру набавке и успоставе истог.	
20.	Ревизија изнова предлаже планско предузимање наведених корака како би се смањио број судских поступака. Такође је неопходно предузети потребне активности како би исход актуелних поступака био у корист Министарства.	Није било значајнијих активности Министарства нити планског приступа у циљу смањења судских поступака.	
	Препорука из ранијих година	Оцјена реализације препорука из ранијих година ⁹	Статус
1.	Потребно је наставити активности везано за доношење новог правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Министарству у складу са Прегледом одбране који је донијело Предсједништво БиХ. (2019)	Није било нових активности Министарства које би резултовале усклађењем правилника о унутрашњој организацији са одлукама Савјета министара БиХ и документима Предсједништва БиХ.	
2.	Министарство је дужно предузети све потребне активности како би се оформила комисија у чијем саставу би требали да буду представници Министарства, Оружаних снага БиХ и Министарства финансија и трезора БиХ. Комисија би требала сагледати све захтјеве корисника и недостатке модула залиха, као што су немогућност затварања периода, недостаци у извјештавању, усклађеност са Упутством о књиговодству и евиденцији у Министарству и Оружаним снагама БиХ и сл. те предложити конкретне мјере са јасним роковима у циљу рјешавања проблема, унапређења и што квалитетнијег рада модула залиха. (2019)	Министарство је упутило допис Министарству финансија и трезора БиХ тражећи имена представника за формирање заједничке комисије ради сагледавања свих захтјева корисника и недостатака модула залиха.	
3.	Потребно је оформити комисију (као што је случај и са модулом залиха), а то би могла да буде и јединствена комисија, у чијем саставу би требали да буду представници Министарства, Оружаних снага БиХ и Министарства финансија и трезора БиХ. Задаци комисије би требали бити сагледавање потреба Министарства и Оружаних снага БиХ везаних за модул сталних средстава те предлагање конкретних мјера са јасним роковима у циљу	Министарство је упутило допис Министарству финансија и трезора БиХ тражећи имена представника за формирање заједничке комисије ради сагледавања свих захтјева корисника и недостатака модула сталних средстава.	

⁹Препоруке из извјештаја за 2018. и 2019. годину које су у извјештајима за 2019. односно 2020. годину оцијењене као нереализоване или у току, а које нису поновљене у извјештају за 2020. годину.

	рјешавања проблема и унапређења рада у Модулу сталних средстава. (2019)		
4.	Имајући у виду комплексност настале ситуације, висине тужбених захтјева и потенцијални ризик, поступци у вези са продајом секундарних сировина требају да буду један од приоритета Министарства у рјешавању и поступању, а Министарство је дужно да обезбједи кораке како би се судски поступци по овом питању ријешили у најбољем интересу институције. Такође, Министарство треба да изврши анализу поступака продаје секундарних сировина, идентификовати узроке покретања спорова великих вриједности и предузети кораке на смањивању ризика за покретање нових, како би се отклониле неправилности и спријечиле грешке у будућности. Један од начина смањења ризика може бити успостављање више контролних тачака у поступцима уз задржавање брзог и ефикасног рада. (2019)	Предмети у спору везаном за продају секундарних сировина су у првостепеним пресудама ријешени у корист Министарства.	

Табела 2. Преглед реализације препорука

Напомена: Препоруке чија је реализација у току ће бити предметом даљег праћења до тренутка док се не реализују у потпуности или до оног тренутка када ревизор, узимајући у обзир разуман протекли рок, процијени да ове препоруке нису реализоване. Сходно томе, у овом извјештају нису дате нове препоруке за ревидиране процесе на које се такве препоруке односе, али је за ове процесе дат опис стања и проведених активности.

3. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА

Министарство је одговорно за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја и усклађеност пословања са законима и другим прописима.

3.1. Организација и руковођење

Унутрашња организација и начин рада Министарства утврђени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији из 2006. године и измјенама и допунама Правилника из 2013. и 2015. године. Правилник о систематизацији радних мјеста обухвата цивилна и професионална војна лица у Министарству. Радна мјеста цивилних лица, која су обухваћена формацијским књигама Оружаних снага, утврђена су посебним правилником (Правилником о унутрашњој организацији радних мјеста цивилних лица у Оружаном снагама БиХ из 2010. године и измјенама и допунама закључно са 2021. годином)¹⁰. Овим Правилником систематизована су радна мјеста за 679 извршилаца.

Правилником о унутрашњој организацији Министарства уређен је начин рада и руковођења Министарством, те организационе јединице које су формиране за обављање управних функција, односно послова и задатака из надлежности Министарства (Кабинет министра, кабинети два замјеника министра, Генерални инспекторат, седам сектора, Одјељење за опште и заједничке послове, Канцеларија за односе са јавношћу и Јединица интерне ревизије). Правилником су систематизована радна мјеста за 376 запослених, а на 31.12.2021. године било је 303 запослених.¹¹

Правилник који се примјењује у Министарству није усклађен са одлукама Савјета министара БиХ (Одлука о принципима за утврђивање унутрашње организације органа управе Босне и Херцеговине¹² и Одлуке о разврставању радних

Министарство није предузимало активности на усаглашавању Правилника о унутрашњој организацији са одлукама Савјета министара БиХ.

мјеста и критеријумима за опис послова радних мјеста у институцијама Босне и Херцеговине¹³), према којима су институције БиХ биле у обавези да правилнике о унутрашњој организацији ускладе до краја априла 2014. године.

У току ревизије нису нам презентовани документи и информације о активности Министарства које би резултовале слањем приједлога правилника о унутрашњој организацији у даљу процедуру. Према информацијама које су нам усмено презентоване, у току године није било активности по овом питању због неусаглашених ставова руководства по питању статуса појединих радних мјеста. С обзиром на то да није било измјена Правилника, исти није усаглашен ни са документом „Преглед одбране“, који је донијело Предсједништво БиХ у 2016. години. Поред обавезе усклађивања Правилника са напријед наведеним одлукама Савјета министара БиХ и документима Предсједништва БиХ, на основу података о обављању послова другог радног мјеста на основу сагласности министра, података о тужбама које су засноване на броју непопуњених радних мјеста (опширније у тачки Судски спорови) те чињеници да су поједини пословни процеси обухваћени софтверским рјешењима (писарница) може се закључити да је постојећа систематизација превазиђена по броју и описима појединих радних мјеста и да постоји потреба за њеним усклађивањем у том погледу.

ПРЕПОРУКА 1

Министарство је дужно да оконча активности на усаглашавању правилника о унутрашњој организацији са одлукама Савјета министара БиХ којим су утврђени критеријуми за описе послова и основни принципи унутрашње организације.

Министарством руководи министар именован крајем 2019. године. У истом периоду су именовани замјеници министра (замјеник за политику и планове и замјеник за управљање ресурсима).

3.2. Функционисање система интерних контрола

Поступцима ревизије уочили смо слабости у функционисању интерних контрола у Министарству које се односе на:

¹¹ Бројем планираних и попуњених радних мјеста нису обухваћени запослени у вјерским канцеларијама за које је, на основу посебних споразума, планирано 9 радних мјеста, а попуњено је 8

¹² Службени гласник БиХ, број 30/13

¹³ Службени гласник БиХ, број 30/13, 67/15 и 51/18

- Неажурно евидентирање издатака за ПТТ трошкове у једном војно-дипломатском представништву у претходном периоду (рачуни за три мјесеца 2018. године и цијелу 2020. годину), што је утицало на исказивање издатака у 2021. години. Иако износ није материјално значајан, указује на слабости система интерних контрола приликом праћења издатака који се реализују ван сједишта Министарства;
- У Годишњем финансијском извјештају на контима горива исказани су издаци за шпедитерске услуге за донирану опрему у износу од 628.933 КМ. Министарство је наведене издатке привремено књижило на konto на коме је имало расположивих средстава, а како до краја године није био усвојен буџет, није извршено прекњижење на позицију којој суштински припадају. Издатке за шпедитерске услуге је требало књижити на капиталне издатке, који због привременог финансирања нису били расположиви током године. Иста врста издатака, по другој неновчаној донацији, књижена је на уговорене услуге, па је Министарство требало евидентирати све шпедитерске услуге на истој позицији (уговорене услуге) јер су по опису сличнији трошковима на које се односе, у односу на гориво на коме је извршено књижење;
- Утврдили смо да су капитални издаци-набавка опреме у износу од 247.682 КМ евидентирани као трошкови одржавања (39.948 КМ) и издаци за компјутерски материјал (207.734 КМ). И ови издаци су евидентирани на контима којима суштински не припадају јер у периоду привременог финансирања нису одобрени капитални издаци. Уговори за набавку капиталних издатака закључени су почетком године, након окончања процедура започетих у 2020. години. Издаци су привремено књижени на контима текућих издатака, до усвајања буџета, али због ограничења која су била на снази током године, због привременог финансирања, није било могуће прекњижити их на капиталне издатке. Министарство је кроз попис констатовало постојање наведених средстава и извршило књижење на контима сталних средстава.

ПРЕПОРУКА 2

Препоручујемо Министарству да обезбиједи ажурно евидентирање издатака у периоду у коме су настали и на који се односе, као и на одговарајући konto предвиђен Правилником о рачуноводству.

3.3. Финансијско управљање и контрола

Министарство је сачинило основне документе потребне за успоставу система финансијског управљања и контроле, поступајући у складу са Законом о финансирању институција БиХ¹⁴, Приручником за финансијско управљање и контролу и Смјерницама за провођење процеса управљања ризицима у институцијама БиХ. Министарство је у току године именovalo лица за провођење и развој активности финансијског управљања и контроле у Министарству и Оружаним снагама, донијело Акциони план за развој и унапређење финансијског управљања и контроле¹⁵, ажурирало регистар ризика и започело активности на уносу ажурираних пословних процеса у PIFC апликацију (Регистар пословних процеса). PIFC апликација је успоставила стандардизацију у области пословних процеса и ризика, на основу чега су у Сектору за финансије и буџет Министарства извршили анализу пописаних и утврђивање нових пословних процеса који се требају пописати у 2022. години.

¹⁴ Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13

¹⁵ Доношење акционог плана предвиђено је Оперативним годишњим акционим планом Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за 2021. годину који је донијела Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ

Министарство је доставило Централној хармонизацијској јединици Годишњи извјештај о систему финансијског управљања и контроле за 2021. годину. У Извјештају је наведена оцјена тренутног стања, на основу Упитника о самопроцјени система финансијског управљања, и мјере које се планирају предузети за даљи развој система финансијског управљања и контроле.

3.4. Интерна ревизија

У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ¹⁶ и Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ¹⁷, успостављена је Јединица интерне ревизије која је надлежна за обављање интерне ревизије у Министарству.

Годишњим планом интерне ревизије за 2021. годину, као и Стратешким планом интерне ревизије за период 2021–2023. година, Јединица интерне ревизије планирала је обављање девет редовних и девет накнадних ревизија у Министарству и исте су реализоване у складу са планом.

Поступцима ревизије утврђено је да је мјесто руководиоца Јединице интерне ревизије Министарства упражњено од 24.05.2021. године, када је престао радни однос ради пензионисања дотадашњем руководиоцу. Послове руководиоца Јединице интерне ревизије је обављао интерни ревизор, на основу овлашћења министра и сагласности Централне хармонизацијске јединице. Министарство у току године није расписивало јавни оглас за попуњавање поменутог радног мјеста јер су у току године тражена мишљења ради давања сагласности за занављање радног мјеста. У новембру 2021. године Министарство се обратило Генералном секретаријату Савјета министара БиХ са захтјевом за скидање с дневног реда тачке која предлаже давање сагласности за занављање радног мјеста у Министарству до даљњег.

ПРЕПОРУКА 3

Потребно је да Министарство предузме активности на попуњавању радног мјеста руководиоца Јединице интерне ревизије.

3.5. Превенција корупције

Савјет министара БиХ није усвојио Стратегију за борбу против корупције и Акциони план за борбу против корупције за период 2020–2024. година, а на основу Смјерница за стратешко планирање антикорупционих политика у БиХ, које је донијела Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције. Министарство је ажурирало План интегритета са Акционим планом за превенцију и борбу против корупције за период 2020–2024. година. Акционим планом је за наведени период планирано пет стратешких циљева, 42 стратешка програма и 157 активности.

¹⁶ Службени гласник БиХ, број 27/08 и 32/12

¹⁷ Службени гласник БиХ, број 59/19

4. БУЏЕТ

Закон о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2021. годину није усвојен. У таквим околностима Савјет министара БиХ је, на основу одредби Закона о финансирању институција БиХ, на кварталном нивоу, доносио током године одлуке о привременом финансирању¹⁸ користећи као основ одобрени буџет за 2020. годину.

Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2020. годину¹⁹, Министарству су одобрена средства у укупном износу од 287.341.000 КМ²⁰ (текући издаци 285.534.000 КМ, капитални издаци 1.785.000 КМ и вишегодишња капитална улагања 22.000 КМ).

Министарству су, сходно одлукама о привременом финансирању, кроз оперативне планове буџета у 2021. години одобрена средства у укупном износу од 285.534.000 КМ (буџет из 2020. године намијењен за текуће издатке), док средства која су у 2020. години планирана за капиталне издатке (1.785.000 КМ) нису била расположива Министарству у 2021. години.²¹ Реализација средстава за текуће издатке износила је 284.720.435 КМ.

Министарство је у финансијском извјештају исказало укупан износ буџета за вишегодишње капиталне издатке у износу од 14.889.966 КМ, али износ од 22.000 КМ није био расположив. Вишегодишњи капитални издаци реализовани су у износу од 5.293.061 КМ. Поред тога, Министарство је располагало средствима новчаних донација у износу од 1.249.497 КМ, која су реализована у износу од 357.253 КМ. Дакле, укупан буџет Министарства износио је 303.458.463 КМ (са капиталним издацима), од чега је реализовано 290.370.749 КМ.

Министарство је извршило усклађивања (преструктурисања) расхода буџета кроз три преструктурисања, која је одобрило Министарство финансија и трезора БиХ у новембру и децембру 2021. године. Укупан износ преструктурисања, којим су измијењене све позиције унутар текућих расхода, износио је 10.725.000 КМ.²²

У образложењима захтјева за преструктурисањем Министарство је навело да је повећање средстава потребно јер су средства одобрена на основу буџета за 2020. годину, а у току 2021. године је примијењена методологија за напредовање унутар платних разреда (брuto плате и накнаде), увећан је износ отпремнина и помоћи у случају смрти и болести и обрачунате јубиларне награде (накнаде трошкова запослених), да су повећане цијене комуналних услуга (енергија и комуналне услуге) те да је за дониране хеликоптере потребно платити шпедицију (уговорене и друге услуге). За вишак средстава на појединим позицијама, које су кроз преструктурисање умањене, у образложењима је наведено да су настали због мање потрошње у односу на средства одобрена актима којим је регулисана потрошња (издаци телефонских и поштанских услуга), неуговорених набавки које су резултат поништења поступака и отежаног снабдијевања услјед пандемије (набавка материјала), одустајања од набавке керозина јер нису реализоване планиране активности на пружању помоћи цивилним структурама (издаци за услуге превоза и горива), отежаног уговарања услуга, раскида уговора, комплексних процедура уговарања поправки и одустајања од испоруке резервних дијелова (услуге одржавања).

Током ревизије констатовали смо да су преструктурисањем обухваћене све позиције текућих издатака (кроз повећање или смањење), за поједине позиције је тражено

¹⁸ Службени гласник БиХ, број 1/21, 22/21, 44/21 и 63/21

¹⁹ Службени гласник БиХ, број 46/20

²⁰ Податак исказан у Годишњем извјештају Министарства и Табели I у прилогу Извјештаја

²¹ Извјештај о расположивим средствима Министарства из ИСФУ система

²² У табели I приказане су све позиције на којима је извршено преструктурисање

повећање средстава, а у наредним захтјевима су за исте позиције тражена смањења средстава, за неке позиције тражена су смањења, а затим повећања средстава, те је након повећања и смањења у прва два преструктурисања, у трећем поново тражено повећање за исту позицију. Такође смо констатовали да кроз преструктурисања нису адекватно обухваћене позиције на којима током године није било средстава за евидентирање издатака на припадајућим контима, због чега су неки од издатака погрешно исказани на другим позицијама (трошкови шпедиције за донирану опрему исказани на трошковима горива).

Наведено, као и чињеница да су сва три захтјева за преструктурисање тражена у врло кратком периоду крајем године (од 09.11. до 29.12.2021. године), указује на то да, поред објективних околности произашлих из привременог финансирања, није обезбијеђена реална процјена на основу стварних потреба и параметара. Наиме, трећи захтјев за преструктурисањем поднесен је осам дана након претходно одобреног преструктурисања, а у образложењу је наведено да се неке од позиција нису могле реално процијенити, као и да се током године нису могла обезбиједити средства за стимулације припадницима Оружаних снага који су учествовали у вјежбама.

По структури реализованих издатака, најзначајнији износ се односи бруто плате и накнаде. У процесу ревизије констатовали смо да су бруто плате и накнаде планиране за 10.011 запослених, а исплаћене су за просјечан број од 9.599 запослених. Наведену чињеницу је, по нашем мишљењу, требало на адекватан начин објавити у текстуалном дијелу извјештаја и исказати ефекте примјене поменуте Методологије на коју се Министарство позивало. Ово посебно истичемо имајући у виду чињеницу да су за бруто плате и накнаде, након свих преструктурисања, расположива средства била већа и од средстава које је Министарство тражило у буџетском захтјеву за 2021. годину, а којим су обухваћене измјене законских прописа у вези са коефицијентима, али не и помјерање унутар платних разреда.

5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

Министарство је сачинило Годишњи финансијски извјештај за 2021. годину и доставило га надлежним органима и институцијама у складу са важећим прописима и у утврђеном року.

Уз обрасце годишњег извјештаја достављен је текстуални дио који садржи забиљешке уз биланс стања, али оне нису сачињене на прописан начин и у складу са Правилником о финансијском извјештавању²³ и Инструкцијом за сачињавање годишњег извјештаја²⁴ јер не садрже објашњење билансних позиција.

Такође смо констатовали да Министарство није образложило извршење прихода у складу са захтјевима из поменуте Инструкције за сачињавање годишњег извјештаја нити су у текстуалном дијелу извјештаја наведене све донације које су садржане у обрасцима који чине сет финансијских извјештаја (Образац 6 и Списак натуралних донација).

Надаље, у финансијском извјештају приказане су промјене на одређеним позицијама сталних средстава (пренос средстава на позицију средства ван употребе, продаја, укњижење по процјени дијела средстава наслијеђених од бивших ентитетских министарстава натурално евидентираних, укњижење вишкова утврђених пописом и сл.), а које нису образложене у складу са одредбом члана 23. став (4) Правилника о финансијском извјештавању институција БиХ.

²³ Правилник о финансијском извјештавању институција БиХ број 01-05-02-2-1993/15

²⁴ Инструкција Министарства финансија и трезора за сачињавање годишњег извјештаја о извршењу буџета буџетских корисника за период 01.01-31.12.2021. године број 05-16-2-477-1/22

ПРЕПОРУКА 4

Министарство је дужно да годишњи извјештај о извршењу буџета сачини у складу са прописима и инструкцијама, како би се обезбиједиле свеобухватне информације за кориснике финансијских извјештаја Министарства.

5.1. Преглед расхода и издатака из буџета

У прегледу расхода и издатака по економским категоријама-збирно, у периоду од 01.01. до 31.12.2021. године, укупно остварени расходи исказани су у износу од 290.370.749 КМ, што је за 11.289.714 КМ мање у односу на расходе одобрене буџетом за 2020. годину.

Значајни расходи из буџета за непосредну потрошњу односе се на: бруто плате (198.380.630 КМ), накнаде трошкова запослених (63.198.002 КМ), издатке за употребу возила (3.461.179 КМ), издатке за енергију и комуналне услуге (6.519.289 КМ), набавку материјала (4.131.292 КМ), уговорене и друге услуге (3.950.548 КМ).²⁵

Остали значајни расходи односе се на вишегодишња капитална улагања (5.293.061 КМ) и новчане донације (357.253 КМ).

Преглед расхода и издатака из буџета приказан је у Табели I у прилогу Извјештаја.

5.1.1. Бруто плате

Бруто плате и накнаде из плата на 31.12.2021. године исказане су у износу од 198.380.630 КМ, од чега нето плате и накнаде износе 114.312.280 КМ, а порези и доприноси 84.068.351 КМ.

Просјечан број запослених у 2021. години за које су исплаћене бруто плате у Министарству био је 9.599 и односи се на запослене у Министарству, Оружаним снагама и војно-дипломатске представнике.

Бруто плате и накнаде су за 4.805.554 КМ веће у односу на претходну годину. У текстуалном дијелу уз годишњи извјештај Министарство је навело да је на реализацију персоналних трошкова утицала примјена Методологије о измјенама и допунама Методологије за распоређивање запосленог унутар платног разреда²⁶, измјене Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине²⁷ којом су повећани дотадашњи коефицијенти за професионална војна лица од 1. до 8. платног разреда (у 2020. години су измијењени коефицијенти примјењивани око шест мјесеци, а у 2021. години током цијеле године) те због нешто већег просјечног броја запослених. Уз разлоге који су утицали на повећање позиције плата нису наведени њихови појединачни финансијски ефекти.

Распоређивање запослених унутар платних разреда

У 2021. години Министарство је наставило са примјеном Методологије за распоређивање запосленог унутар платног разреда²⁸ па је 483 запослених напредовало унутар платних

²⁵ Исказани су подаци из Главне књиге и Годишњег извјештаја о извршењу буџета Министарства

²⁶ Службени гласник БиХ, број 6/12 и 76/20

²⁷ Службени гласник 32/20

²⁸ Службени гласник БиХ, број 6/12 и 76/20

разреда, и то 440 лица по основу оцјене рада, а 43 по основу стицања вишег степена стручног звања.

Распоређивање унутар платног разреда на основу стручног односно научног звања Министарство је реализовало након попуњавања обрасца за утврђивање вишег степена стручних или научних звања запослених у којем надређени запосленог који се распоређује наведе да ли је стечено звање у директној вези са описом послова радног мјеста на које је запослени распоређен, као и да ли стечено звање доприноси већој учинковитости, унапређењу и развоју процеса рада на радном мјесту. Као доказ о стеченом звању прихватане су дипломе и увјерења о еквиваленцији.

Током ревизије смо констатовали да су након унапређења путем интерног конкурса запослени, који су на ранијем радном мјесту остварили право на помјерање у виши платни разред по основу стицања вишег степена стручних или научних звања, распоређени у виши унутрашњи платни разред новог радног мјеста. У процедури унапређења у виши платни разред по овом основу, Министарство је поново утврђивало да ли успостављени критеријуми одговарају новом радном мјесту запослених. У члану 6. став (8) Методологије о измјенама и допунама Методологије за распоређивање запосленог унутар платног разреда наведено је да по једном основу запослени напредује у један виши унутрашњи платни разред и по том основу више не може напредовати. Истим документом није предвиђена ни ситуација да се напредовање по основу стицања вишег степена научног звања врши кроз поновну оцјену на новом радном мјесту након напредовања, те се око примјене и тумачења наведених одредби Министарство требало обратити Министарству финансија и трезора БиХ, као предлагачу поменутог документа и институције која врши надзор над примјеном Закона о платама у институцијама БиХ, на основу ког је Методологија донесена.

ПРЕПОРУКА 5

Потребно је да Министарство преиспита основаност помјерања у виши платни разред запослених којима је то право, по основу стицања вишег степена научног звања, било признато на радним мјестима прије унапређења, а на основу прибављеног става Министарства финансија и трезора БиХ у вези са примјеном Методологије.

5.1.2. Путни трошкови

Издаци за путне трошкове са 31.12.2021. године су реализовани у износу од 2.353.380 КМ. Односе се на издатке за путне трошкове у земљи (1.024.711 КМ) и издатке за путне трошкове у иностранству (1.328.669 КМ). Најзначајнији издаци односе се на трошкове дневница у земљи (1.012.401 КМ), трошкове превоза у иностранству јавним средствима (327.555 КМ), трошкове смјештаја за службена путовања у иностранству (85.219 КМ) и трошкове дневница у иностранству (857.508 КМ).

У тестираном узорку путних налога нисмо констатовали неправилности по питању обрачуна путних налога и примјене важећих прописа²⁹, али смо констатовали да се позивна писма и даље не достављају приликом правдања путних налога, већ се иста налазе у организационим јединицама које припремају одлуке о службеним путовањима. С обзиром на то да су у позивном писму наведене активности и евентуални трошкови које

²⁹ Одлуке Савјета министара БиХ о начину и поступку остваривања права запослених у институцијама БиХ на накнаду за службена путовања и висину дневница (Службени гласник БиХ број 6/12 и 10/18)

сноси организатор, сматрамо важним да се иста прилажу уз путне налоге, како би се документовали трошкови који падају на терет Министарства.

ПРЕПОРУКА 6

Потребно је да Министарство обезбиједи да се позивна писма организатора достављају у Одсјек за материјално-финансијско пословање који је одговоран за контролу материјално-финансијске документације прије исплате трошкова.

У тестираном узорку налога који се рефундирају од стране организатора након завршетка догађаја који су утврђени листом активности сарадње са Сјеверноатлантским савезом (курсеви, семинари, радионице, конференције и други облици едукације) констатовали смо да су учесници догађаја, за разлику од претходних година, у прописаном року вршили уплате средстава која им је обезбиједио организатор током одржавања догађаја.

5.1.3. Издаци за употребу возила

Укупни издаци за употребу службених возила са 31.12.2021. године, на основу података из Главне књиге Министарства, износе 3.460.379 КМ, а односе се на издатке за бензин (2.287 КМ), дизел (2.636.713 КМ), материјал и услуге за одржавање возила (606.839 КМ), регистрација возила (45.079 КМ) и осигурање возила (169.461 КМ).

Током ревизије смо констатовали да су на контима који се односе на издатке за употребу возила погрешно евидентирани издаци за шпедитерске услуге, у износу од 628.933 КМ, (књижене на издацима за дизел гориво) и издаци за резервне дијелове за одржавање хеликоптера у износу од 139.847 КМ. Узимајући у обзир наведена погрешна књижења, укупни издаци за употребу возила су требали бити исказани у износу од 2.691.599 КМ (тј. мањи за 768.780 КМ у односу на исказане у извјештају о извршењу буџета).

Коришћење службених возила у Министарству уређено је Правилником Савјета министара БиХ о условима набавке и начину коришћења службених возила у институцијама Босне и Херцеговине³⁰ којим је Министарству дато право на коришћење 22 службена возила. Министарство тренутно располаже са 18 службених возила, од којих је за четири возила дато право коришћења 24 сата дневно у радне и нерадне дане. Од 18 службених возила четири возила нису оперативна и иста су у процесу продаје путем јавне лицитације. Мада је укупан број возила тренутно мањи од одобреног броја, поново смо констатовали да није усклађен број возила по класама, па Министарство посједује пет возила која по класи припадају вишој средњој, у односу на одобрено једно возило у тој класи.

Службена специјализована возила Министарства користе се на основу Правилника о броју, условима набавке, начину коришћења и одређивању лица са правом коришћења службених специјализованих возила у Министарству и Оружаним снагама³¹. Наведеним актом министар одбране, сходно указаним потребама и наведеним принципима, може измијенити број и врсту возила, као и сврху подршке, доношењем посебне одлуке.

На основу података Министарства, са 31.12.2021. године, 19 специјализованих возила се користило у Заједничком штабу Оружаних снага, 13 у војно-дипломатским представништвима и два у Министарству.

Ревизионим поступцима нису констатоване значајније неправилности и недостаци, а уочене слабости се односе на интерне контроле. Наиме, код попуњавања налога за

³⁰ Службени гласник БиХ, број 26/14, 81/14, 78/15, 42/17, 53/17, 34/18, 5/19, 81/19, 54/20 и 80/20

³¹ Правилник број 11-02-3-3036/15 од 17.08.2015. године.

возила (колске налоге) и путних радних листова не поступа се на једнообразан начин, па за поједина возила није унесено стање километар сата приликом точења горива нити су попуњене све остале колоне предвиђене налогом за возило (вријеме поласка и доласка, потпис корисника и лица које је одобрило употребу на дневној основи). Такође смо, у једном броју случајева, уочили да су за исте релације исказане различите километраже, а та одступања варирају и до 240 км.

Јединица интерне ревизије Министарства је констатовала сличне слабости у функционисању интерних контрола код употребе моторних возила у Оружаним снагама, за шта су дате препоруке.

5.1.4. Вишегодишња капитална улагања

За реализацију вишегодишњих капиталних улагања Министарству су у 2021. години на располагању била средства у износу од 14.867.966 КМ³². Укупан износ средстава пренесен је из претходних година. Укупна реализација вишегодишњих капиталних улагања у 2021. години износила је 5.293.061 КМ, што у односу на расположива средства износи 36%.

У наредној табели (Табела 3.) дат је преглед пројеката, са расположивим и реализованим износима:

Назив вишегодишњег пројекта	Расположива средства (КМ) ³³	Реализована средства (КМ)	Неутрошена средства пренесена у 2022. годину (КМ)	Проценат извршења
Ремонт хеликоптера	7.480.000	0	7.480.000	0
Осигурање и унапређење оперативности моторних возила ОС	5.106.218	3.894.895	1.211.323	76
Транзиција и збрињавање отпуштеног персонала МО и ОС - Перспектива	906.948	23.366	883.582	2,5
Вишегодишњи пројект набавке хеликоптера	1.374.800	1.374.800	0	100
УКУПНО	14.867.966	5.293.061	9.574.905	35,60

Табела 3.

Из приложене табеле је видљиво да није било реализације у оквиру пројекта „Ремонт хеликоптера“ те да су остали пројекти реализовани у већем или мањем проценту у односу на расположива средства.

Ремонт хеликоптера: Савјет министара БиХ је 18.12.2013. године, на приједлог Министарства, донио Одлуку о вишегодишњем пројекту ремонта хеликоптера за период 2013–2014. година³⁴ којом је Министарству одобрено 7.480.000 КМ за ремонт хеликоптера. С обзиром на то да пројекат још увијек није завршен, односно да средства нису реализована у складу с планираном и одобреном динамиком, Савјет министара БиХ је у више наврата доносио одлуке о измјени Одлуке о вишегодишњем пројекту ремонта

³² У Табели I приказан је износ од 14.889.966 КМ, али износ од 22.000 КМ (средства планирана буџетом за 2020. годину) није био расположив

³³ Стварно расположиви износ за ВКУ мањи је за 22.000 КМ у односу на Табелу I (образложење у фусноти 32)

³⁴ Службени гласник БиХ, број 103/13

хеликоптера за период 2013–2014. година, којим је продужаван период реализације пројекта. Задњом таквом одлуком одобрен је период за реализацију пројекта до краја 2021. године³⁵.

На овом пројекту Министарство је располагало са 7.480.000 КМ, али нити ове, као ни претходних година није било реализације средстава по овом пројекту. Информисани смо како су у току активности у вези с продужавањем рока реализације пројекта до краја 2022. године.

Осигурање и унапређење оперативности моторних возила Оружаних снага БиХ:

Одлуком о одобравању вишегодишњег пројекта „Осигурање и унапређење оперативности моторних возила Оружаних снага БиХ са периодом реализације 2016–2018. година“³⁶ одобрена је реализација пројекта у укупном износу од 21.211.000 КМ³⁷. Накнадно је одлукама Савјета министара БиХ продужен период за реализацију пројекта до 2022. године.

Укупно расположива средства у 2021. години, која су пренесена из претходне године, за овај пројект износила су 5.106.218 КМ. У извјештајном периоду реализовано је укупно 3.894.895 КМ. Ради се о испоруци моторних возила након проведених процедура јавне набавке из претходне године. Остатак средстава пренесен је у 2022. годину.

Програм „Перспектива“: Период реализације вишегодишњег пројекта транзиције и збрињавања отпуштеног персонала Министарства одбране и Оружаних снага БиХ - Програм „Перспектива“ продужен је до 2025. године на основу одлуке Савјета министара БиХ из 2020. године³⁸. Циљ пројекта је да се обезбиједи наставак помоћи и подршке институција Босне и Херцеговине отпуштеним лицима из Оружаних снага БиХ у реинтеграцији из војног у цивилни живот и њихово ново запошљавање.

По овом пројекту у 2021. години утрошено је 23.366 КМ, а остатак средстава у износу од 883.582 КМ је пренесен у 2022. годину.

Набавка хеликоптера: У циљу осигурања и унапређења оперативности хеликоптера Оружаних снага БиХ за вршење законом прописаних мисија одобрен је вишегодишњи пројекат набавке хеликоптера за Министарство и Оружане снаге БиХ³⁹ укупне вриједности 65.000.000 КМ. Пројект се требао реализовати у периоду 2018–2021. година, уз финансијску помоћ Владе Сједињених Америчких Држава, а на основу Споразума између Владе Сједињених Америчких Држава и Савјета министара БиХ о економској, техничкој и сродној помоћи за Босну и Херцеговину⁴⁰.

Укупна обезбијеђена буџетска средства за овај пројект износила су 8.874.800 КМ. Претходних година реализовано је 7.500.000 КМ на начин да су средства у два наврата уплаћена у Foreign Military Sales Trust Fund (6.200.000 КМ 05.12.2018. године и 1.300.000 КМ 07.09.2019. године). Дакле, Министарство је у 2021. години располагало с преосталих 1.374.800 КМ које су и утрошене за одобрене намјене. У децембру 2019. године је потписан уговор о испоруци четири хеликоптера, а 10.12.2021. године је извршена испорука хеликоптера.

³⁵ Службени гласник БиХ, број 6/21

³⁶ Службени гласник БиХ, број 5/16

³⁷ Службени гласник БиХ, број 94/16

³⁸ Службени гласник БиХ, број 1/21

³⁹ Службени гласник БиХ, број 2/18

⁴⁰ Службени гласник БиХ - Међународни уговори, број 1/01

5.2. Преглед прихода и примитака

Укупно остварени приходи и примици по економским категоријама, у периоду од 01.01. до 31.12.2021. године, исказани су у износу од 696.627 КМ, што је за 487.627 КМ мање у односу на приходе и примитке планиране буџетом.

Значајни приходи односе се на: приходе од банкарских гаранција (68.145 КМ), приходе на основу обрачунатих пенала (13.007 КМ), приходе од рефундације боловања из ранијих година (69.447 КМ), приходе од донација (33.449 КМ), примитке од продаје земљишта (321.000 КМ) и примитке од продаје моторних возила (183.335 КМ).

Преглед прихода и примитака приказан је у Табели III у прилогу Извјештаја.

5.3. Биланс стања

У билансу стања на 31.12.2021. године исказана су укупна средства у износу од 152.262.094 КМ. Укупне обавезе са изворима средстава исказане су у износу од 183.305.998 КМ.

Значајне ставке биланса стања односе се на краткорочна потраживања (2.307.986 КМ), неотписану вриједност сталних средстава (153.751.746 КМ), краткорочне текуће обавезе (5.829.588 КМ), обавезе према запосленима (22.004.196 КМ) и краткорочна разграничења (1.720.468 КМ).

Биланс стања приказан је у Табели II у прилогу Извјештаја.

5.3.1. Средства

Стална средства исказана су у износу од 153.751.746 КМ, што је у односу на претходну годину више за 49.890.051 КМ. Разлика у односу на претходну годину односи се на нове набавке кроз вишегодишње капиталне издатке, неновчане донације и остала прилагођавања (укупно повећање 78.045.307 КМ) и смањење средстава по основу расходовања и продаје те исправке вриједности средстава за текућу годину (укупно умањење 28.155.256 КМ).

Стање сталних средстава у пословним књигама Министарства односи се на евидентирана улагања у објекте и опрему која су реализована претходних година (из буџета и донаторских средстава), као и дио имовине коју је Министарство преузело на основу Споразума о основним принципима за рјешавање питања непокретне и покретне имовине која ће и даље користити за потребе одбране⁴¹ за коју је извршена процјена претходних година.

Током ревизије констатовали смо да још увијек није извршена процјена непокретне перспективне имовине, због чега

У оквиру позиције сталних средстава није исказана непокретна перспективна имовина јер још увијек није извршена процјена.

иста није исказана у пословним књигама Министарства.

Због тога је позиција сталних средстава у билансу стања

Министарства потцијењена за непознат износ. Неевидентирање имовине у пословним

⁴¹ Споразум број 01-03-1657/07 од 12.07.2007. године

књигама Министарства представља проблем и са стајалишта књижења инвестиционих улагања, санације и реконструкције на неукњиженим објектима.

Неспорно је како Министарство користи, одржава и улаже средства у непокретну имовину која је дефинисана као перспективна. Сва непокретна имовина окарактерисана као перспективна се пописује редовним годишњим пописом, с детаљним подацима о величини, спратности, локацији, намјени и кориснику сваког објекта.

Правно и техничко питање рјешавања војне имовине, у контексту Закона о државној имовини, је одвојено од питања рачуноводственог евидентирања ове имовине у пословним књигама Министарства. За рачуноводствено евидентирање некретнина релевантан је Правилник о рачуноводству с рачуноводственим политикама корисника буџета институција БиХ, према коме је дефинисано да имовину представљају ресурси које контролише буџет односно буџетски корисници као резултат прошлих догађаја и од којих се очекују будуће користи у обављању дјелатности.

ПРЕПОРУКА 7

Министарство треба да предузме све потребне активности како би се у коначници омогућило исправно исказивање стања сталних средстава у складу са рачуноводственим прописима.

У оквиру сталних средстава исказан је и износ средстава у припреми у износу од 24.233.288 КМ који се највећим дијелом односе на припрему и изградњу зграда (16.355.715 КМ) и опрему у припреми (7.870.057 КМ). Како се ради о инвестиционим улагањима на војним објектима који нису укњижени у пословне књиге Министарства, износ се годинама преноси и повећава за нова улагања у току буџетске године. С обзиром на то да је неспорно да су улагања извршена у објекте Министарства и да су радови извршени, сматрамо да није исправно и даље иста водити као средства у процесу набавке за која се не врши отпис.

ПРЕПОРУКА 8

Потребно је да Министарство прекњижи улагања евидентирана на средствима у припреми на одговарајућа конта средстава у употреби и објекте на којима су извршена улагања.

Краткорочна потраживања исказана су у износу од 2.307.986 КМ, што је у односу на претходну годину више за 880.599 КМ. По структури се краткорочна потраживања односе на потраживања од правних лица (812.733 КМ) и остала потраживања (1.495.253 КМ).

Потраживања од правних лица:

- Потраживања за испоручену робу и услуге (673.004 КМ) су настала на основу услуга давања у закуп простора за постављање самоуслужних апарата. Ова потраживања су утужена, међутим, Министарство никада није покренуло питање одговорности за пропусте везано за настала потраживања.
- Дио потраживања за дате авансе односи се на износ од 99.524 КМ уплаћен Техничком ремонтном заводу Хаџићи још 2010. године, а који до сада није оправдан. Ни за овај аванс није било активности Министарства како би се износ датог аванса оправдао или вратио.

Осим неактивног односа у вези са наплатом евидентираних потраживања, констатовали смо да су изостале и активности у вези са књиговодственим евидентирањем путем

исправке вриједности за потраживања која су несигурна за наплату, односно чији рок за наплату је истекао.

Нефактурисана потраживања: Поновно је, као и претходне године, утврђено како Министарство има закључене уговоре из претходних година по којима није вршило фактурисање закупнине сходно одредбама истих, нити предузимало мјере на наплати

Није вршено фактурисање по основу издавања ресурса Стационарних комуникацијских чворишта, нити је Министарство предузимало мјере на наплати уговорених потраживања.

уговорених потраживања за закуп. Министарство је имало обавезу да, према Правилнику о издавању ресурса Стационарних комуникацијских чворишта (СКЧ) и Одлуци о утврђивању цјеновника издавања у закуп

ресурса Стационарних комуникацијских чворишта⁴², закључи уговоре о коришћењу, односно закупу СКЧ-ресурса којима се регулишу и утврђују права и обавезе уговорних страна. Ради се о пет закључених уговора о издавању и закупу ресурса стационираних комуникацијских чворишта који су потписани још 2015. године. Поред тога, ресурсе стационарних комуникацијских чворова у значајној мјери користе и други корисници који нису потписали уговор с Министарством (телеком оператери, електропривредна предузећа, радио-станице, телевизијске куће и др.). Министарство је у периоду од ступања на снагу одлука Савјета министара БиХ, везано за закуп стационарних комуникацијских чворишта, па до краја 2021. године, пропустило да фактурише и наплати потраживања у укупном износу већем од 10.000.000 КМ⁴³.

ПРЕПОРУКА 9

Министарство је дужно досљедно примјењивати одредбе Правилника Савјета министара БиХ о издавању ресурса Стационарних комуникацијских чворишта Савјета министара БиХ те предузимати благовремене и адекватне активности на наплати потраживања.

Остала потраживања, исказана у износу од 1.495.253 КМ, односе се на потраживања по разним основама, а значајнија се односе на аконтације за службени пут (36.284 КМ), потраживања од радника за мањкове (10.853 КМ), потраживања од војно-дипломатских представништава у иностранству (177.377 КМ), потраживања за рефундацију накнаде боловања (76.994 КМ) и прелазни рачун потраживања (1.192.720 КМ).

Процесом ревизије констатовали смо да су приликом евидентирања током године и исказивања коначног салда појединих потраживања заступљени слични проблеми као и ранијих година:

- Потраживања за рефундацију накнада за боловање: Салдо потраживања за рефундацију боловања је мањи него претходне године, али смо и ове године утврдили да књижења нису ажурна (добар дио потраживања за период јануар-март 2021. године евидентиран је тек у јулу 2021. године), а значајан износ потраживања је, у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ, прокњижен у фебруару 2022. године под 31.12.2021. године (ради се о потраживањима која су наплаћена претходних година). Због књижења проведених у фебруару 2022. године, након обављеног пописа, у записницима комисија је исказано знатно мање стање потраживања. Министарство ни током 2021. године

⁴² Одлука Савјета министара БиХ од 23.10.214. године

⁴³ Подаци о износу су преузети из интерног документа надлежног сектора Министарства

није усагласило стање потраживања по овом основу за сваки завод појединачно ни у интерним евиденцијама, ни у главној књизи трезора.

- Дио салда на прелазном рачуну потраживања односи се на потраживања за поврат ПДВ-а по основу донације опреме (854.971 KM) и потраживања за рефундацију трошкова насталих приликом одржавања међународне вјежбе (112.694 KM). За преостали износ салда није сачињена спецификација потраживања са подацима из ког периода датирају. И на овим потраживањима је вршено књижење у фебруару 2022. године па је у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ оприходован износ од 165.440 KM јер се ради о наплаћеним потраживањима која нису претходно евидентирана на контима. Имајући у виду чињеницу да по основу потраживања за поврат ПДВ-а, која су прокњижена крајем 2020. године у износу од 431.986 KM, није евидентирана уплата, стање потраживања на прелазном конту би требало бити веће у односу на исказано. Осим тога, прелазни рачун потраживања не би требао имати исказан салдо на крају године, односно, тај салдо би требао бити краткорочног карактера, а његово коришћење за евидентирање разних потраживања током године не омогућава једноставно утврђивање из чега се састоји салдо на крају периода.

ПРЕПОРУКА 10

Министарство треба наставити са активностима на утврђивању потраживања са сваким заводом појединачно, у циљу исказивању тачног стања потраживања за рефундација накнада за боловање у главној књизи.

ПРЕПОРУКА 11

Министарство треба успоставити ефикасан систем интерних контрола везано за евидентирање и наплату потраживања.

5.3.2. Неновчане донације

Министарство је по основу неновчаних донација извршило повећање сталних средстава у износу од 67.568.210 KM (вриједност обухвата и шпедитерске услуге).

На основу извјештаја о неновчаним донацијама утврдили смо да се и у 2021. години каснило са евидентирањем опреме у пословне књиге Министарства, што је проблем који је био присутан и претходних година. Наиме, средства су запримљена у Министарство током 2020. године, а њихово евидентирање у пословне књиге извршено је у 2021. години. Нешто ефикасније евидентирање опреме која је запримљена по основу неновчаних донација констатовали смо крајем године, па су донирана возила и хеликоптери запримљени и евидентирани у 2021. години.

5.3.3. Обавезе

Краткорочне текуће обавезе исказане су у износу од 5.829.588 KM, што је у односу на претходну годину мање за 3.486.853 KM. Значајне краткорочне текуће обавезе односе се на обавезе према добављачима које су на 31.12.2021 године исказане у износу од 5.821.551 KM.

Поступцима ревизије смо, као и претходних година, констатовали неслагања у салдима обавеза према добављачима у односу на изводе отворених ставки или податке који су нам достављени приликом конфирмација салда од стране добављача на 31.12.2021.

године. На основу анализе података и утврђених неслагања може се констатовати да се неусаглашене обавезе највећим дијелом односе на обавезе према електродистрибуцијама (дуговања до 2006. године бивших ентитетских министарстава одбране, спорне обрачунате затезне камате које нису евидентирани и др.), потраживања по основу кашњења у плаћању. Министарство је током године предузимало активности у процесу усаглашавања салда обавеза те је одговорено на значајан број достављених извода отворених ставки добављача, али поједина салда још увијек нису усаглашена.

ПРЕПОРУКА 12

Министарство је дужно извршити процес усаглашавања стања обавеза према добављачима, те утврдити да ли и у којем тачно износу исте представљају обавезе Министарства.

5.3.4. Попис средстава и обавеза

Министарство је извршило попис сталних средстава, новчаних средстава, потраживања и обавеза те ситног инвентара и материјала на 31.12.2021. године на основу Одлуке о редовном годишњем попису, коју је донио министар одбране у октобру 2021. године. Комисије за попис основних средстава, залиха и ситног инвентара, потраживања и обавеза, те комисије за координацију у Министарству и Оружаним снагама БиХ су сачиниле појединачне извјештаје, на основу којих је Централна пописна комисија сачинила Извјештај који је усвојило руководство Министарства 15.02.2022. године.

У извјештајима о попису сталних средстава наведени су проблеми током обављања пописа (стална средства нису уредно нумерисана, различити називи и номенклатурни бројеви за исту врсту средстава, нису ажуриране инвентурне листе по канцеларијама нити реверси, одређена набављена и донирана средства нису евидентирана итд.) те су утврђене минималне разлике између натуралног стања утврђеног пописом и стања према инвентурним листама. Извршен је физички попис непокретне имовине-објеката (перспективна непокретна имовина), мада ови објекти нису књиговодствено евидентирани у пословним књигама Министарства.

Током ревизије смо утврдили да у Извјештају о попису нису наведене вриједности пописаних сталних средстава по позицијама, те стога није могуће потврдити да је на одговарајући начин извршено усклађивање стварног стања утврђеног пописом са стањем исказаним у књиговодству.

Кроз попис сталних средстава и залиха нису обезбијеђени извјештаји из одговарајућих модула на основу којих се могу потврдити стања исказана у главној књизи Министарства.

ПРЕПОРУКА 13

Потребно је да Министарство обезбиједи свеобухватне податке о сталним средствима како би процес пописа био сврсисходан, односно како би било могуће упоредити стварно стање утврђено пописом са стањем исказаним у књиговодственим евиденцијама.

Министарство је извршило попис потраживања и обавеза, а на основу извјештаја комисија констатовали смо да се подаци у извјештајима разликују од салда исказаних у главној књизи, јер су након извршеног пописа вршена књижења у главној књизи. Такође

смо констатовали да су у извјештајима пописних комисија констатована стања без структуре исказаних потраживања и обавеза. Смисао и сврха пописа је да се потврде стања исказана у пословним књигама, што значи да све претходне радње и књижења требају бити окончана прије обављања пописа. Осим тога, стање исказано у пословним књигама је потребно потврдити релевантном документацијом, а не пописивањем стања која су наведена у главној књизи.

ПРЕПОРУКА 14

Министарство је дужно да попис потраживања проведе у складу са важећим прописима, утврђивањем стварних потраживања и евентуалних одступања у односу на књиговодствено стање у тренутку пописа.

Попис залиха: Према члану 57. Правилника о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ, у класи 2 - Залихе, евидентирају се залихе материјала и робе с припадајућом разликом у цијени и укалкулисаним порезом на робу, као и ситни инвентар на залихи и у употреби. Материјал и ситни инвентар евидентирају се само унутар класе 2 у циљу контроле над њиховом употребом, с обзиром на то да се набавка ових вриједности ставља непосредно на расходе сходно члану 58. став (1) наведеног Правилника.

Министарство је извршило попис залиха на основу којег су утврђене минималне разлике између стварног стања и стања исказаног у књиговодству. Комисије за попис су дале приједлоге с циљем унапређења поступка пописа залиха како слиједи: листе залиха креирати према називу или врсти средстава, а не према броју етикете или редном броју уноса артикла; направити анализу артикала/средстава која се налазе на залихама, а по својој природи припадају ситном инвентару или сталним средствима, те пописне листе прилагодити истим; изнаћи рјешење, како би се лож уље које се налази на чувању у јединицама Оружаних снага БиХ њима материјално и предало, чиме би се избјегло вођења евиденције лож уља на Министарству, а оно се стварно налази у танковима касарни; извршити процјену одређених артикала, који више нису у употреби те исте расходовати, отписати итд.

Имајући у виду недостатке у имплементацији модула залиха и проблеме са извјештајима из поменутог модула, кроз попис залиха нису обезбијеђени финансијски показатељи на основу којих се могу потврдити стања исказана у главној књизи Министарства. Мада стање залиха не утиче на исказивање билансних позиција у обрасцу Биланс стања (истовремено са евидентирањем залиха врши се и њихова исправка), значајни износи залиха исказани у главној књизи заслужују да се проблему залиха, попису и њиховом евидентирању посвети више пажње.

6. ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС АНГАЖОВАНИХ ЛИЦА

Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2021. годину није усвојен. Према Закону о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину Министарству је одобрено 10.011 запослених. На 31.12.2021. године, Министарство је имало 9.590 запослених, од чега је 5.471 запослено на неодређено вријеме, а 4.119 на одређено вријеме⁴⁴.

⁴⁴ Подаци из Обрасца 4.1. финансијских извјештаја за 2021. годину

У презентованој динамици запошљавања Министарства за 2021. годину приказан је пријем 760 лица, од чега се 40 односи на цивилна лица, а 720 на професионална војна лица. У истом периоду, радни однос је престао за 720 лица и то 75 цивилних и 645 професионалних војних лица. У оквиру пријема и одлива запослених укључени су и интерни премјештаји и унапређења.

Повећање броја цивилних лица односи се на пријем шест државних службеника на неодређено вријеме, на одређено вријеме је запослено десет лица (четири државна службеника, три именована лица-савјетници министра и замјеника министра те три запосленика), након интерног огласа унапријеђено је 11 државних службеника, а 13 лица (један државни службеник и 12 цивилних лица на служби у Оружаним снагама) је интерно премјештено.

Пријем професионалних војних лица вршен је на начин предвиђен законским и подзаконским прописима⁴⁵, па је путем јавног огласа примљено 599 лица, путем интерних огласа 118 лица, те путем декрета три лица, што укупно чини 720 лица.

Министарство је извршило оцјењивање државних службеника и запосленика. Извјештаје о оцјењивању државних службеника Министарство је прослиједило Агенцији за државну службу БиХ.

Поступцима ревизије утврђено је следеће:

Пријем државних службеника на неодређено вријеме: У току године радни однос на неодређено вријеме засновало је шест државних службеника, од чега је један државни службеник засновао радни однос након пресуде Суда БиХ (по конкурсној процедури из 2016. године), а пријем другог државног службеника је реализован по конкурсној процедури из 2018. године. На основу презентованих информација из Министарства, конкурсна процедура је дуго трајала због безбједносних провјера које је требало обавити за радно мјесто које је требало попунити.

Пријем преостала четири државна службеника извршен је након расписивања јавног огласа путем Агенције за државну службу БиХ, на основу одредби члана 19. став (4) и члана 32а. Закона о државној служби у институцијама БиХ⁴⁶. Предметни чланови дефинишу поступак пријема државних службеника у случају преноса или преузимања надлежности од стране институција Босне и Херцеговине. Важно је напоменути да је овај поступак различит од редовног поступка јавног оглашавања (члан 21. Закона о државној служби у институцијама БиХ) у погледу начина оглашавања, краћег рока за подношење пријава, структуре писменог дијела стручног испита и сл., као и мање транспарентности у процесу запошљавања државних службеника.

Ревизијом смо утврдили да у току године није било измјене законских прописа у погледу новог преноса или преузимања надлежности Министарства, што је основ за примјену одредби члана 32а Закона о државној служби у институцијама БиХ. Притом, Министарство није на било који други начин документовало испуњеност поменутих услова за примјену наведеног члана закона за попуњавање оглашених радних мјеста. И поред чињенице да је Правилником о поступцима оглашавања, избора кандидата, премјештаја и постављења државних службеника у случају преноса или преузимања

⁴⁵ Закон о служби у Оружаним снагама БиХ (Службени гласник БиХ број 88/05, 53/07, 59/09, 74/40, 42/12 и 38/18), Правилник о пријему у војну службу (Службени гласник БиХ број 23/18 и 42/21) и Правилник о организацији и функционисању вјерске службе у Министарству и Оружаним снагама БиХ (правилник Министарства број 06-38-5113/07 од 12.11.2007. године)

⁴⁶ Службени гласник БиХ, број 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17

надлежности од стране институција БиХ прописано да ће члан 32.а примјењивати до потпуне или претежне попуње нове институције или организационе јединице која преузима или на коју се преносе надлежности (што је врло нејасна формулација и узрокује низ дилема и проблема у погледу њене примјене у пракси), сматрамо да је испуњење и документовање испуњености услова из члана 1. наведеног правилника (основана нова институција или постојећа преузела надлежности) приоритет односно предуслов за примјену наведене одредбе закона.

На основу свега наведеног, не можемо потврдити да су за примјену одредби члана 32.а код процеса запошљавања у току 2021. године били испуњени сви законом и подзаконским актима прописани услови.

ПРЕПОРУКА 15

Министарство треба приликом припреме за расписивање јавног огласа за пријем државних службеника провјерити и документовати испуњеност услова за примјену релевантних одредби Закона о државној служби у институцијама БиХ, како би се, сходно карактеристикама упражњених позиција за које се расписује јавни оглас, у комуникацији са Агенцијом за државну службу БиХ, одабрао одговарајући поступак за пријем државних службеника сходно закону и подзаконским актима.

Уговори о дјелу: Издаци по основу уговора о дјелу у 2021. години су реализовани у нето износу од 19.100 КМ. Планирани буџет за ове намјене износио је 15.000 КМ, а у односу на претходну годину реализација је већа за 62%. У току године путем уговора о дјелу било је ангажовано укупно 18 извршилаца, од којих је 17 ангажовано за обављање једнократних послова. Један извршилац ангажован је у континуитету током године као екстерни експерт за одржавање DMS система, односно на пословима давања препорука за унапређење рада логистичко-финансијског модула система е-пословања и пружања савјетодавних услуга. Одржавање поменутог система е-пословања врши се путем ангажовања експерта од краја 2020. године, а Министарство у том периоду није реализовало наведену услугу провођењем неког од поступака предвиђених Законом о јавним набавкама.

7. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Министарство је у фебруару 2021. године донијело План јавних набавки за 2021. годину, како је прописано Законом о јавним набавкама⁴⁷. Током године извршено је осам измјена и допуна Плана јавних набавки. За сваки поступак јавне набавке, одлуком министра, формира се посебна комисија која проводи поступак јавне набавке.

Према презентованим подацима, Министарство је у 2021. години провело 40 поступака јавних набавки. Од наведеног броја, Министарство је провело 24 отворена поступка у вриједности од 4.071.655 КМ, један ограничени поступак у вриједности од 119.340 КМ, седам конкурентских поступака у вриједности од 182.113 КМ, три преговарачка поступка у вриједности од 417.899 КМ (од којих један са објављеним обавјештењем у вриједности

Код набавке возила није примијењен одговарајући поступак, а поступак мини тендерисања по закљученом оквирном споразуму није реализован у складу са законским прописима.

од 394.009 КМ и два без објављеног обавјештења у вриједности од 23.890 КМ), један поступак у складу са Анексом II, дио Б у вриједности од 996.598 КМ, четири поступка уз примјену

⁴⁷ Службени гласник БиХ, број 39/14

изузећа (три поступка према члану 10. став један 1. тачка б) и ц) и два поступка према Анексу II, дио Ц) у вриједности од 123.912 КМ.⁴⁸ Осим наведеног, Министарство је путем 120 директних споразума извршило набавке у вриједности од 384.430 КМ.

Након претходно проведених поступака, укупна вриједност закључених уговора износила је 6.295.947 КМ из текућих издатака. Такође, Министарство је у текућој години по основу поступака започетих у ранијим годинама закључило уговоре у укупној вриједности од 4.211.913 КМ (984.015 КМ из текућих издатака и 3.227.898 КМ из капиталних издатака).

Тестираним узорком обухваћени су значајнији окончани поступци јавних набавки: храна и прехранбени артикли за потребе припадника Оружаних снага БиХ (358.013 КМ), набавка роба класе IV (317.940 КМ), набавка резервних дијелова за хеликоптере (354.265 КМ), услуге здравственог прегледа кандидата (500.872 КМ), набавка лож уља и мазута (1.300.547 КМ), набавка безбједносне, ватрогасне и полицијске одбрамбене опреме (119.340 КМ), набавка дијелова униформи (207.886 КМ), набавка млазног горива (126.000 КМ), набавка дизел горива (1.706.400 КМ), услуге грађевинских радова на одржавању вањског водовода (49.145 КМ), услуге опште поправке резервних дијелова, склопова и агрегата за хеликоптере (394.009 КМ), набавка резервних дијелова за хеликоптере (123.350 КМ). Поступцима ревизије обухваћене су и јавне набавке чија је процедура започета у 2020. години, а уговори су закључени у 2021. години, а односе се на набавку службених униформи (249.450 КМ), набавку возила (вриједност уговора за тестиране лотове 1.830.520 КМ), компјутерске опреме из донираних средстава (224.374 КМ) и набавка компјутерске опреме из буџетских средстава (179.000 КМ)⁴⁹.

У тестираним процедурама утврђене су слједеће неправилности и недостаци:

7.1. Набавка моторних возила

Процедура јавне набавке моторних возила за потребе Оружаних снага планирана је у износу од 6.030.188 КМ (без ПДВ-а), са подјелом предмета набавке у шест лотова. Средства за ову набавку су обезбијеђена из вишегодишњег капиталног пројекта „Осигурање и унапређење оперативности моторних возила Оружаних снага БиХ“. Након проведене процедуре закључени су оквирни споразуми у износу од 6.029.770 КМ (без ПДВ-а), а до краја године реализована је испорука у износу од 3.894.895 КМ (износ је са ПДВ-ом евидентиран на вишегодишњим капиталним издацима).

Министарство је предметну процедуру набавке започело у 2020. години путем преговарачког поступка са објавом обавјештења, позивањем на законске одредбе које се односе на поступке, услове, захтјеве, изузећа и остала битна питања у вези с додјелом уговора у подручју одбране и безбједности⁵⁰. Наведени поступци су детаљније регулисани Правилником о поступку додјеле уговора у подручју одбране и безбједности⁵¹ и прописана је обавезност примјене истих у случајевима набавке роба војне опреме, радова и услуга која је наведена у Анексу Правилника. Возила која су била предмет набавке нису наведена у Анексу Правилника нити се могу довести у везу са предметима побројаним у поменутом Анексу. Поред тога, Министарство у одлуци о почетку поступка

⁴⁸ Подаци су исказани на основу табеларних прегледа које је Министарство сачинило за потребе ревизије. У прегледу из система е-набавки, у достављеним табелама за потребе ревизије и Извјештају о раду Министарства су приказани различити подаци, што је последица различитог начина приказивања података (датум пресека) и извјештавања (нпр. у интерним евиденцијама Министарство као поступак јавне набавке води и закључивање уговора по оквирним споразумима закљученим са једним добављачем у претходном периоду)

⁴⁹ Исказане су годишње вриједности уговора за тестиране процедуре (или лотове у тестираним процедурама) без ПДВ-а

⁵⁰ Члан 8. Закона о јавним набавкама БиХ (Службени гласник БиХ, број 39/14)

⁵¹ Правилник Савјета министара БиХ број 75/15 од 17.06.2015. године (Службени гласник БиХ, број 60/15)

набавке није објаснило разлоге и околности који оправдавају коришћење поступка предвиђеног овим Правилником, што је било обавезано учинити.

Узимајући у обзир све наведено,веденом ревизијом не можемо потврдити да се моторна возила набављена путем преговарачког поступка с објавом обавјештења могу сврстати у возила која третира Правилник о поступку додјеле уговора у подручју одбране и безбједности. Стога се, по нашем мишљењу, у предметној процедури није могао користити преговарачки поступак с објавом обавјештења.

ПРЕПОРУКА 16

Министарство је обавезно да обезбиједи досљедну примјену прописа из области јавних набавки при провођењу поступака за набавку роба и услуга, а преговарачки поступак да користи само у случајевима када су за то испуњени законски услови.

7.2. Набавка дизел горива

Оквирни споразум за набавку дизел горива Министарство је закључило у децембру 2020. године, на основу процијењене годишње вриједности од 2.403.765 КМ (без ПДВ-а) и количине од 1.410.000 литара. Оквирни споразум је закључен са три понуђача на период од три године, а тендерском документацијом на основу које је проведена процедура јавне набавке дефинисан је поступак мини тендерисања приликом закључивања појединачних уговора. Поступак избора добављача са којима су закључени оквирни споразуми није обухваћен ревизионим процесом јер је проведен у 2020. години. Током ревизије за 2021. годину обухваћене су активности Министарства које су се односиле на закључивања (другог) уговора⁵² за набавку дизел горива за 18 локација Оружаних снага и испоруку горива у 2021. години. Наведена процедура мини тендерисања ради избора добављача за испоруку 1.388.000 л покренута је у априлу 2021. године.

У наведеном поступку мини тендерисања утврђено је сљедеће:

- Министарство је упутило позив за доставу понуда на основу процијењене вриједности у износу од 1.733.238 КМ⁵³ и јединичној цијени 1,25 КМ/л), односно цијени на основу које је закључен први уговор у децембру 2020. године. Наведено није у складу са одредбама тачке 3.5. тендерске документације у којој је дефинисано да се након извршеног вредновања понуда уговор додјељује понуђачу који је доставио најповољнију понуду у складу са условима из оквирног споразума, односно у складу са прецизно дефинисаним условима у оквиру услова из оквирног споразума, што значи да није предвиђено да ће се поредити процијењена вриједност набавке и цијене понуда, јер се ради о поступку „мини тендера“.
- Како су све три достављене понуде биле веће од процијењене вриједности (у просјеку 39% од обезбијеђених средстава за јавну набавку) и оцјене Комисије за набавку да ниједна понуда није прихватљива, донесена је одлука о поништењу поступка. Мада је у допису једног од добављача наведено да процијењена вриједност јавне набавке није реална и релевантна у односу на тренутне тржишне и просјечне статистичке цијене дизел горива (у вријеме достављања дописа цијена је, према подацима Агенцији за статистику БиХ, износила 1,71 КМ/л) те да се за наведени предмет набавке очекује раст цијена, није уложена жалба добављача. Нови поступак мини тендерисања покренут је у јуну 2021. године за испоруку 948.000 л горива процијењене вриједности 1.733.238 КМ. Дакле, приликом

⁵² Први уговор закључен је у децембру 2020. године, након потписивања Оквирног споразума

⁵³ Подаци су без ПДВ-а

покретања новог поступка мини тендерисања планирана је мања количина у односу на претходни поступак мини тендерисања, а процијењена вриједност је извршена на основу нове јединичне цијене која је реалније одражавала актуелне цијене на тржишту. У јулу 2021. године закључен је уговор са најповољнијим понуђачем у износу од 1.706.400 КМ, односно по јединичној цијени од 1,80 КМ/л).

С обзиром на то да је у првом поступку мини тендерисања најповољнија јединична цијена износила 1,71 КМ/л, а да је у другом поступку мини тендерисања постигнута цијена од 1,80 КМ/л, намеће се закључак да је за набављену количину од 948.000 л укупан трошак био већи за 85.320 КМ у односу на понуду из првог мини тендера. Дакле, да је Министарство досљедно примијенило релевантне одредбе Закона о јавним набавкама и услове за додјелу уговора дефинисане тендерском документацијом, набавка предметне количине дизел горива би била извршена уз мање трошкове. У конкретном случају не можемо потврдити да су активности Министарства реализоване са циљем најефикаснијег коришћења јавних средстава у вези с предметом набавке и његовом сврхом.

ПРЕПОРУКА 17

Министарство је дужно приликом додјеле уговора у поступку јавне набавке досљедно примјењивати релевантне одредбе Закона о јавним набавкама које се односе на мини тендерисање и услове дефинисане тендерском документацијом, на начин да обезбиједи правичну и активну конкуренцију, с циљем најефикаснијег коришћења јавних средстава у вези с предметом набавке и његовом сврхом.

7.3. Набавка компјутерске опреме из донираних средстава

Процедура набавке компјутерске опреме из донаторских средстава, планирана у износу од 229.487 КМ, проведена је путем отвореног поступка. Достављено је пет понуда, од чега су двије, након жалбе два понуђача и поновне оцјене понуда, оцијењене квалификованим. Након проведене набавке закључен је уговор у износу од 224.374 КМ.

У проведеној процедури набавке уочени су сљедећи недостаци:

- У техничкој спецификацији наведене су карактеристике које упућују на одређену марку процесора, а при томе није коришћен израз „или еквивалент“ како би се омогућило да понуђачи могу понудити и друге процесоре.
- У циљу утврђивања да ли понуђена опрема задовољава услове тражене тендерском документацијом дефинисане су карактеристике које је понуђач требао да наведе за понуђену опрему, али није тражено да понуђач наведе тачан модел понуђеног уређаја. Без навођења модела (лаптопи или димензије дисплеја), не може се утврдити која опрема се тачно нуди као ни да ли задовољава неке од тражених карактеристика све до саме испоруке. Због наведених пропуста је приликом испоруке опреме констатовано да неке карактеристике опреме не задовољавају услове тражене тендерском документацијом.
- Тендерском документацијом одређен је рок за испоруку опреме од 40 дана почев од дана пријема наруџбенице. Овако одређен рок, посебно у периоду пандемије COVID-19 када су канали испоруке значајно успорени, потенцијално ставља понуђаче у неповољан положај јер исти не знају колико ће времена стварно имати за испоруку предметне опреме јер је одређен достављањем наруџбенице. У конкретном случају, уговор је потписан 27.08. године, наруџбеница носи датум 20.12.2021. године, а испорука опреме је извршена 21.12.2021. године.

ПРЕПОРУКА 18

Техничку спецификацију потребно је креирати на начин да се омогући конкуренција различитих брендова компоненти компјутерске опреме, водећи рачуна да се кроз могућност навођења модела уређаја обезбиједи упоредивост понуда и испуњеност тражених услова.

ПРЕПОРУКА 19

Министарство је дужно, у ситуацијама гдје се врши набавка и једнократна испорука опреме, поставити реалне и јасне рокове испоруке како би сви понуђачи имали адекватне информације приликом сачињавања понуде.

7.4 Набавка компјутерске и телефонске опреме

Поступак набавке компјутерске и телефонске опреме, планиран у износу од 228.487 КМ, започет је у 2020. години. Понуде у отвореном поступку је доставило седам понуђача, а након поведене е-аукције закључен је уговор у вриједности од 179.000 КМ.⁵⁴

Процесом ревизије смо констатовали да је сва опрема набављена заједно, иако се ради о различитој врсти опреме. Наведено није негативно утицало на провођење процедуре у смислу могућности добављача да доставе понуде за различиту врсту опреме, јер је свих седам понуда оцијењено као квалификовано. Међутим, обједињавањем различите врсте опреме у истом поступку, без подјеле на лотове, Министарство се излаже ризику да у случају жалбе неће бити набављена ни опрема на коју се не односи жалба. Техничком спецификацијом нису детаљно дефинисане минималне карактеристике тражене опреме, наведена је само производна серија процесора, величина монитора, нису наведени комуникациони портови итд. Оваквим приступом је омогућена конкурентност, али је истовремено отворен ризик да се набави опрема лошијих карактеристика од стварно потребних.

ПРЕПОРУКА 20

Приликом дефинисања предмета набавке Министарство треба водити рачуна о свим ризицима који могу утицати на окончање поступка и достављање понуда, у складу са техничким карактеристикама које су сачињене на основу стварних потреба Министарства.

7.5 Слабости система интерних контрола у процесу јавних набавки

У извјештају за 2020. годину идентификоване су слабости система интерних контрола у процесу јавних набавки (касно покретање процедура јавних набавки, недовољно истраживање тржишта за директне споразуме, предуго трајање процедура и пропусти у евалуацији понуда, нису тражене гаранције за озбиљност понуде за лотове чија годишња вриједност не прелази 100.000 КМ) и дате препоруке за унапређење овог процеса. Мада смо констатовали унапређења у дијелу гаранције за озбиљност понуде и трајању започетих процедура, поново смо уочили одређене слабости које су резултат неадекватних или неправовремених активности Министарства.

У наставку текста наводимо слабости које смо констатовали код појединих процедура јавних набавки:

⁵⁴ Подаци су без ПДВ-а

7.5.1. Набавка робе класе I – Храна

Процедура јавне набавке роба Класе I – Храна за потребе припадника Оружаних снага БиХ проведена је путем отвореног поступка. Према Одлуци о покретању поступка набавке процијењена вриједност набавке за 14 лотова износила је 579.072 KM без ПДВ-а за годишњи уговор, односно 1.737.216 без ПДВ-а за трогодишње оквирне споразуме.

Недостаци уведеној процедури односе се на следеће:

- Наведен је различит износ процијењене вриједности набавке у одлуци о покретању поступка (579.072 KM) и обавјештењу о набавци (521.380 KM). Према Обавјештењу о набавци процијењена вриједност набавке је износила 521.379 KM без ПДВ-а за годишње уговоре, односно 1.564.139 KM без ПДВ-а за трогодишње оквирне споразуме. Према расположивим информацијама разлика у износима односи се на вриједност једног лота у износу од 173.216,05 KM, који је био предвиђен по Одлуци о покретању поступка набавке, а који није укључен у Обавјештењу о набавци, јер је тек окончан поступак по претходном поступку.
- У тендерској документацији и уговорима различито су дефинисани рокови плаћања фактура.
- Приликом избора добављача за лот 8-Замрзнута риба (вриједност 40.835 KM без ПДВ-а за годишњи уговор) Министарство није предузело одговарајуће активности у утврђеним роковима које би обезбиједили покретање гаранција за озбиљност понуде (оквирни споразум и једногодишњи уговор протоколирани су у Министарству 30.09.2021. године, односно мјесец дана од одбацивања жалбе коју је претходно покренуо изабрани понуђач на учешће другопласираног понуђача у поступку е-аукције). Гаранција за озбиљност понуде у износу од 2.950 KM је важила до 13.10.2021. године, а изабрани понуђач је 15.10.2021. године обавијестио Министарство да одустаје од потписа уговора јер не може гарантовати поштивање одредби уговора по питању времена и рокова испоруке, имајући у виду да је на тржишту дошло до енормног поремећаја односа понуде и потражње предметних артикала. Из наведеног произилази да је Министарство пропустило предузети одговарајуће активности (продужење периода трајања понуде и продужење гаранције на озбиљност понуде) како би на одговарајући начин могао активирати гаранцију за озбиљност понуде која је требала бити наплаћена у случају да понуђач који је обавијештен да је његова понуда прихваћена као најповољнија у периоду рока важења понуде одбије потписати уговор или пропусти потписати уговор у утврђеном року.
- У лоту 7-Рибље конзерве (годишњи уговор у износу од 76.100 KM) недовољно пажљиво је оцијењена прихватљивост понуда што је утицало на дужину поступка. Након жалбе другорангираног понуђача последице проведене е-аукције утврђено је да је један од три жалбена навода основан, односно да се на основу достављене документације не доказује испуњеност тражених услова у вези са извршеном испоруком у вриједности како је наведено за тражени лот и у погледу карактера и комплексности предмета набавке. На дјелимично уважену жалбу се жалио прворангирани понуђач, жалба је прослијеђена Канцеларији за разматрање жалби која је исту одбила као неуредну. Због свега наведеног уговор је закључен у новембру 2021. године, односно шест мјесеци након отварања понуда.
- Министарство није у утврђеном року понудило на потпис приједлог уговора изабраном понуђачу за лот 14-Хљеб и пите за локације Бихаћ и Грабеж (годишњи уговор у износу од 12.645 KM) јер је на снази био претходни уговор. Одлука о избору добављача донесена је 05.07.2021. године, а уговор је требало понудити на потпис након истека рока од 15 дана, рачунајући од дана када су сви понуђачи

обавијештени о избору најповољније понуде⁵⁵. У априлу 2022. године изабрани понуђач је обавијестио Министарство да није у могућности потписати понуђени уговор и оквирни споразум због поскупљења брашна и других сировина, као и поскупљења горива.

7.5.2. Слабости у осталим процедурама јавних набавки

Осим набројаних недостатака код набавке хране, у процедурама које наводимо у наставку такође смо утврдили слабости система интерних контрола у току провођења поступака:

- У процедури набавке услуга поправке и одржавања теренских моторних возила (закључен оквирни споразум на три године у износу од 110.182 КМ, годишњи уговор у износу од 36.727 КМ-без ПДВ-а) у обрасцу за цијену понуде нису исказани захтјеви у погледу квалитета, већ је понуђачима омогућено да сами уписују каталожке бројеве. Приликом оцјене понуде није било могуће оцијенити да ли су понуђени дијелови технички прихватљиви, а понуда је оцијењена након прибављања става стручног лица.
- Код набавке огрјевног дрвета (оквирни споразум на три године 119.077 КМ, вриједност првог годишњег уговора за четири лота 47.309 КМ-без ПДВ-а) није тражено образложење неприродно ниске понуде прворангираног понуђача који је након доношења одлуке о избору одустао од уговора. У поступку набавке није било жалби, а од отварања понуда па до доношења нове одлуке којом је изабран другорангирани понуђач је протекло више од два мјесеца, те се овај период могао скратити да је Министарство правовремено тражило образложење о неприродно ниској цијени у понуди.
- У процедури набавке млазног горива (оквирни споразум на три године у износу од 1.863.588 КМ, вриједност првог годишњег уговора након мини тендерисања 126.000 КМ-без ПДВ-а) закључен је уговор о набавци у коме је рок испоруке везан за издавање наруџбенице за коју је предвиђен рок за издавање. Наружбеница није издата у дефинисаном року, а у Министарству смо добили информацију да није било испоруке млазног горива јер се одустало од планираних активности за које је била неопходна предметна набавка. По нашем мишљењу, Министарство је требало водити рачуна о реализацији планираних активности и на основу такве процјене донијети одлуку о потреби закључивања уговора. У истом поступку смо уочили да понуђачи нису обавијештени о резултатима поступка у роковима предвиђеним тендерском документацијом.
- Након избора добављача за набавку дијелова комплета службених униформи (оквирни споразум на три године са три понуђача, годишњи уговор 249.450 КМ без ПДВ-а) понуђачи су мејлом обавијештени да ће им бити достављена одлука о избору и да је потребно да доставе доказе о личној и професионалној способности у року од пет дана од пријема одлуке. Након што тражени докази нису достављени, а комуникација се одвијала путем мејлова, Комисија је предложила поништење поступка. На одлуку о поништењу су сва три понуђача уложила жалбу код Канцеларије за разматрање жалби. Канцеларија је рјешењем вратила предмет на поновни поступак, с обзиром на то да је утврђено да одлука о избору добављача није достављена на правилан начин. Исто је за посљедицу имало продужење трајања процедуре набавке.
- Набавка услуга опште поправке резервних дијелова, склопова и агрегата за хеликоптер (вриједност уговора за два лота у укупном износу од 394.009 КМ без

⁵⁵ Члан 71. став (1) Закона о јавним набавкама

ПДВ-а) проведена је путем преговарачког поступка са објавом обавјештења. Примјена наведеног поступка била је предмет комуникације између покретача набавке и организационе јединице која проводи јавне набавке, јер у захтјеву за покретање поступка нису наведени разлози за примјену поступка како је предвиђено интерним актом Министарства⁵⁶ те се предлагало провођење набавке примјеном Правилника о поступку додјеле уговора у области одбране и безбједности. Међутим, и тај правилник предвиђа примјену преговарачког поступка са објавом обавјештења па је, због међусобног неслагања око врсте поступка, набавка покренута почетком априла 2021. године окончана закључивањем уговора у децембру 2021. године.

- Код набавке резервних дијелова за хеликоптере типа Газела (уговор у износу од 123.350 КМ без ПДВ-а) комисија приликом оцјене понуда није констатовала да у понуди прворангираног понуђача гаранција за озбиљност понуде није достављена на тражени начин. Наведени пропуст је довео до жалбе понуђача и враћање предметних радњи на поновни поступак у коме су двије понуде оцијењене неприхватљивим, а преостала понуда изабрана као прихватљива. Овај поступак је започео у мају 2021. године, а окончан закључивањем уговора у децембру 2021. године.

7.5.3 Реализација уговора

Поступак реализације уговора дефинисан је Правилником о планирању, организовању и извршењу логистичких потреба у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ⁵⁷. Прописане интерне процедуре се поштују уз одређена кашњења у појединим фазама поступка. Министарство је креирало форму уговора на начин којим је дефинисано да је купац (Министарство) обавезан у року од 30 дана од дана закључења уговора издати наруџбеницу, а да је продавац обавезан извршити испоруку робе у року од 30 дана од дана уручења наруџбенице. Уочено је да Министарство у појединим случајевима не издаје наруџбенице у уговореном року, чиме се доводи у питање благовременост и ефикасност реализације уговора, односно могућност активирања уговорених гаранција за добро извршење уговора.

8. ОСТАЛО

8.1. ИТ ревизија

Модул за праћење залиха: Пресликавање стања нових залиха из складишта у модул залиха условљено је комплексном организацијом Оружаних снага БиХ и Министарства одбране БиХ па оно може трајати и неколико седмица, што неповољно утиче на ажурност модула те отежава управљање залихама. Поменуто првенствено зависи од курирских праваца, али и од неких других фактора. У циљу смањења неажурности, неуредности или непрегледности у изради и достављању документације на књижење, у протеклом периоду достављено је упозорење у потчињене команде и јединице ОС БиХ те је наложено да пут достављања документације на књижење не смије трајати дуже од 30 дана од момента настанка трансакције.

⁵⁶ Правилник Министарства о планирању, организовању и извршењу логистичких потреба у Министарству и Оружаним снагама (број 11-02-3-3759-58/16 од 19.02.2018. године)

⁵⁷ Саставни дио Правилника су анекси који су наведени у даљем тексту

Квалитет извјештавања модула залиха тренутно не задовољава потребе Министарства што отежава рад, посебно код пописа. Министарство има проблема са неким извјештајима у модулу јер модул нема могућност затварања периода те отварања почетних стања па исти вуку све податке од када је стављен у употребу. Такође, приликом извјештавања о стању неког артикла није креиран сумарни извјештај, него се морају повлачити стања сваког складишта појединачно. Сторнирање између складишта је ријешено на начин да се количине враћају у првобитно складиште, што генерише додатни саобраћај па извјештавање не даје реалне резултате. Још увијек је присутан проблем неусклађености одређених поља у новом модулу са Упутством о књиговодству и евиденцији у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ.

Министарство је упутило допис Министарству финансија и трезора БиХ тражећи имена представника за формирање заједничке комисије ради сагледавања свих захтјева корисника и недостатака модула залиха. Министарство финансија и трезора БиХ још увијек није одговорило на овај допис, односно још увијек није формирана споменута комисија. Такође, Министарство одбране није креирало листу свих захтјева корисника и недостатака модула са приједлозима конкретних мјера како би се могло ефикасније приступити рјешавању проблема.

ПРЕПОРУКА 21

Министарство треба да сагледа све захтјеве корисника и недостатке модула залиха, те предложи конкретне мјере са јасним роковима у циљу рјешавања проблема, унапређења и што квалитетнијег рада модула залиха.

Модул сталних средстава: Сва стална средства ни током 2021. године нису пребачена у нови систем па се један дио сталних средстава још води у старом систему. Разлог томе је прије свега неусклађеност постојеће номенклатуре. У процесу преноса средстава у нови систем највећи ангажман захтјева процјена вриједности сталних средстава што највише утиче на брзину пребацивања у нови модул. У циљу превазилажења споменутог проблема поново је формирана комисија за процјену средстава и отпочело се са модулирањем средстава у IV кварталу 2020. године, али активности још увијек нису окончане. И даље је присутан проблем који се огледа у томе да се један број сталних средстава, залиха и ситног инвентара не води у одговарајућем модулу старог система. Споменуто отежава попис и управљање дуготрајном имовином. У протеклом периоду проведене су одређене активности, у форми издавања наредби, а у циљу превазилажења споменутих проблема.

Уочена је потреба за квалитетнијим извјештавањем у модулу сталних средстава. Неки извјештаји не групишу средства на одговарајући начин што отежава попис сталних средстава. Како би се олакшао рад, приступ модулу сталних средстава Оружаним снагама је омогућен у свим командама и јединицама са овлашћењима „само за преглед и претраживање“.

На захтјев упућен Министарству финансија и трезора БиХ за формирање заједничке комисије ради сагледавања свих захтјева корисника и недостатака модула сталних средстава још увијек није стигао одговор. Такође, ни Министарство није креирало листу својих захтјева са приједлозима конкретних мјера како би се могло ефикасније приступити рјешавању проблема.

ПРЕПОРУКА 22

Потребно је сагледати потребе Министарства и Оружаних снага БиХ везане за модул сталних средстава, те предложити конкретне мјере са јасним роковима у циљу рјешавања проблема и унапређења рада у Модулу сталних средстава.

8.2. Судски спорови

У прегледу активних судских спорова које је сачинило Министарство исказана је укупна вриједност у којој је Министарство тужена страна у износу од 13.785.018 КМ.

Поступци радноправне природе су и даље најбројнији, а значајан број њих се односи на новчана потраживања из радног односа по основу обављања послова другог радног мјеста. Оно што смо уочили код ових предмета јесте чињеница да су, према тужбеним наводима, запослени радили у организационим јединицама у којима нису попуњена сва систематизацијом предвиђена радна мјеста те да су обављали послове из описа послова непопуњених позиција. Не коментаришући пресуде, нити прејудуцирајући исход недовршених поступака, сматрамо да је неадекватност постојеће систематизације радних мјеста у Министарству, која датира из 2006. године, један од значајних фактора покретања судских поступака, те у том смислу Министарство треба да изврши адекватну процјену послова и задатака сваког појединачног радног мјеста, водећи рачуна да организационе јединице немају превелик број запослених у односу на задатке који се обављају. Поред тога, значајан број поступака се, као и ранијих година, води због распоређивања професионалних војника на чином нижерангирану позицију.

ПРЕПОРУКА 23

Неопходан је плански приступ Министарства у рјешавању проблематике судских спорова и отклањања узрока судских спорова по овим основима.

9. КОМЕНТАРИ

Министарство је, након утврђеног рока, доставило коментаре на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2021. годину. У коментарима су наведена неслагања са оцјеном реализације препорука из претходне године (препоруке број 7 и 19), констатацијама, налазима и препорукама датим у Нацрту извјештаја и то: Тачка 5.3.4.- Попис залиха, Препорука 5-Распоређивање запослених унутар платних разреда, Препорука 15-Запошљавање и статус ангажованих лица и Препорука 23-Судски спорови.

Мада су коментари достављени након утврђеног рока, исти су размотрени, али нису могли бити прихваћени јер није достављена релевантна документација или информације које би утицале на измјене налаза у Извјештају. Детаљно објашњење разлога због којих коментари нису прихваћени дато је у одговору на достављене коментаре на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2021. годину, који је достављен руководству Министарства уз коначан Извјештај о обављеној финансијској ревизији за 2021. годину.

У овом Извјештају извршене су мање техничке корекције у тексту, које нису утицале на суштину датих налаза и препорука у односу на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2021. годину.

Ревизију у Министарству за 2021. годину обавили су: Сњежана Баштинац - руководилац Одјељења за финансијску ревизију (вођа тима), Мирсада Сијамић - виши ревизор за финансијску ревизију (члан тима), Данијел Јозић - виши ревизор за финансијску ревизију (члан тима), Аниса Јусић - самостални ревизор за финансијску ревизију (члан тима), Лутвија Шрндић - самостални ревизор за финансијску ревизију (члан тима), Срђан Крајишник - ревизор за финансијску ревизију (члан тима), Невена Кењић - ревизор за финансијску ревизију (члан тима), Армин Кораћ - млађи ревизор за финансијску ревизију (члан тима), Славиша Вуковић - виши ревизор за ИТ (члан тима), Нерман Велић - самостални ИТ ревизор (члан тима) и Садмир Тескереџић - ревизор за правну подршку ревизији (члан тима).

**Руководилац Одјељења за
финансијску ревизију (вођа
тима)**

Сњежана Баштинац, с.р.

**Руководилац Одјељења за
развој, методологију и контролу
квалитета финансијске ревизије**

Неџад Хајтић, с.р.

Прилози

Табела I – Преглед расхода буџета за 2021. годину

Табела II – Биланс стања на 31.12.2021. године

Табела III– Преглед прихода и примитака за 2021. годину

Изјава о одговорностима руководства

Преглед расхода буџета за 2021. годину

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ БИХ

Табела I

Опис	Одобрени буџет за 2020. годину (Службени гласник БиХ, бр. 46/20)	Усклађивања буџета	Укупни буџет	Извршење буџета	Проценат (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Текући издаци	285.534.000	0	285.534.000	284.720.435	100
Бруто плате и накнаде	197.121.000	1.419.000	198.540.000	198.380.630	100
Накнаде трошкова запослених	57.647.000	5.553.000	63.200.000	63.198.002	100
Путни трошкови	1.614.000	836.000	2.450.000	2.353.380	96
Издаци телефонских и поштанских услуга	649.000	-219.000	430.000	420.545	98
Издаци за енергију и комуналне услуге	5.787.000	965.000	6.752.000	6.519.289	97
Набавка материјала	8.755.000	-4.559.000	4.196.000	4.131.292	98
Издаци за услуге превоза и горива	4.120.000	-1.274.000	2.846.000	2.783.395	98
Унајмљивање имовине и опреме	92.000	-63.000	29.000	28.426	98
Издаци за текуће одржавање	5.904.000	-3.374.000	2.530.000	2.422.540	96
Издаци за осигурање	671.000	-119.000	552.000	532.388	96
Уговорене и друге посебне услуге	3.174.000	835.000	4.009.000	3.950.548	99
2. Капитални издаци	1.785.000	0	1.785.000	0	0
Набавка земљишта	0	0	0	0	
Набавка грађевина	0	0	0	0	
Набавка опреме	1.218.000	0	1.218.000	0	0
Набавка осталих сталних средстава	0	0	0	0	
Набавка сталних средстава у облику права	397.000		397.000		
Реконструкција и инвестиционо одржавање	170.000	0	170.000	0	0
3. Текући грантови	0	0	0	0	
4. Буџет-непосредна потрошња (1+2+3)	287.319.000	0	287.319.000	284.720.435	99
5. Вишегодишња капитална улагања	22.000	14.867.966	14.889.966	5.293.061	36
Ремонт хеликоптера		7.480.000	7.480.000		0
Моторна возила		5.106.218	5.106.218	3.894.895	76
Перспектива	22.000	906.948	928.948	23.366	3
Набавка хеликоптера	0	1.374.800	1.374.800	1.374.800	100
6. Новчане донације	0	1.249.497	1.249.497	357.253	29
Донације САД-а			0		
Донације Пријатељске земље			0		
Донације PSOTC		1.216.963	1.216.963	344.810	28
Донације NUPI		2.919	2.919	1.696	58
Донације CISM	0	29.614	29.614	10.746	36
8. Укупно (4+5+6+7)	287.341.000	16.117.463	303.458.463	290.370.749	96

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило _____ 2022. године.

Одговорно лице:
др Сифет Поџић

Биланс стања на 31.12.2021. године

Министарство одбране БиХ

Табела II

Опис	31.12.2021.	31.12.2020.	Проценат (2/3*100)
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	2.510.348	1.656.589	149
Новчана средства	168.433	148.086	114
Краткорочна потраживања	2.307.986	1.427.387	162
Краткорочни пласмани	0	0	
Интерни финансијски односи	34.600	81.116	0
Залихе	0	0	
Краткорочна разграничења	-671	0	
2. Стална средства	153.751.746	103.861.695	148
Стална средства	498.922.231	421.601.653	118
Исправка вриједности	345.170.485	317.739.958	109
Неотписана вриједност сталних средстава	153.751.746	103.861.695	148
Дугорочни пласмани	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
УКУПНО АКТИВА (1+2)	156.262.094	105.518.284	148

3. Краткорочне обавезе и разграничења	29.554.252	33.210.780	89
Краткорочне текуће обавезе	5.829.588	9.316.441	63
Краткорочни кредити и зајмови	0	0	
Обавезе према запосленима	22.004.196	22.893.571	96
Интерни финансијски односи	0	0	
Краткорочна разграничења	1.720.468	1.000.768	172
4. Дугорочне обавезе и разграничења	0	0	
Дугорочни кредити и зајмови	0	0	
Остале дугорочне обавезе	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
5. Извори средстава	153.751.746	103.861.695	148
Извори средстава	153.751.746	103.861.695	148
Остали извори средстава	0	0	
Нераспоређени вишак прихода/расхода	0	0	

УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	183.305.998	137.072.475	134
------------------------------	--------------------	--------------------	------------

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.10. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника неће бити уравнотежен (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен.

Руководство је Биланс стања одобрило _____ 2022. године.

Министар:
др Сифет Поџић

Преглед прихода и примитака за 2021. годину

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ БИХ

Табела III

Опис	Планирани износ	Измјене и допуне	Укупно планирани износ	Остварени износ	Проценат (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Непорески приходи	209.000	0	209.000	158.842	76
Приходи од предузетничких активности и имовине и приходи од позитивних курсних разлика	0	0	0	0	
Накнаде и таксе и приходи од пружања јавних услуга	0	0	0	0	
Приходи од изнајмљивања простора - "Деликомат" д.о.о. Томиславград	209.000		209.000		0
Приходи од рефундације боловања из ранијих година		0		69.447	
Остали приходи - приходи од акциза на лож уље				8.242	
Приходи од банкарских гаранција				68.145	
Новчане казне - пенали	0	0	0	13.007	

2. Текући трансфери и донације	0	0	0	33.449	
Примљени текући трансфери од иностраних влада и међународних организација - донације из иностранства	0	0	0	0	
Донација Краљевине Данске				33.449	
Примљени текући трансфери од осталих нивоа власти	0	0	0	0	
Домаће донације	0	0	0	0	

3. Капитални примици	0	0	0	504.335	
Капитални примици од продаје сталних средстава	0	0	0	0	
Примици од продаје земљишта				321.000	
Примици од продаје прометних возила				183.335	
Примици од финансијске имовине	0	0	0	0	
Примици од дугорочног задуживања	0	0	0	0	
Примици од краткорочног задуживања	0	0	0	0	

4. Укупни приходи и примици (1+2+3)	209.000	0	209.000	696.627	333
--	----------------	----------	----------------	----------------	------------

Руководство је Преглед прихода и примитака по економским категоријама одобрило _____ 2022. године

Напомена: Приходи од изнајмљивања простора - "Деликомат" д.о.о. Томиславград у износу од 209.000,00 КМ су планирани за 2020. годину, у 2021. години није било планираних прихода.

Одговорно лице:
др Сифет Поџић

Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ISSAI 1580) предвиђа да ревизор треба да добије одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Министарства одбране Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Министарство) дужно је да обезбиједи да финансијски извјештаји за 2021. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 25/15 и 91/17) и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција Босне и Херцеговине (протокол Министарства финансија и трезора БиХ, број 01-08-02-1-1515-1/15, од 4.2.2015. године). Руководство је такође обавезно да поступа у складу са одлукама о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2021. годину (Службени гласник БиХ, број 1/21, 22/21, 44/21 и 63/21) и пратећим упутствима, објашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања Министарства.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухватају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја и усклађеност са законима и другим прописима;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије;
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи.

Руководство је такође одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па тако и за предузимање одговарајућих мјера да би се спријечиле и откриле проневијере и остале незаконитости.

Датум, 28.02.2022.

Министар

Сифет Поџић